

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 220.
1939. szeptember 28., csütörtök

Redactor responsabile:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă de editură ziarului Aradi Közlöny. Inreg în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938. Trb. Arad

A MAGUNK ÜGYE

Írta: SZ. JAKAB GÉZA

Csaknem minden nap új világszenzációt hoz, amelyek gyakran jobban foglalkoztatják az embereket, mint a saját ügyes-bajos ügyeik. Pedig jó, ha szétnézünk kissé alaposabban a magunk háztáján is, mert a saját közügyeink között van szükség rendre és fegyelemre, elsősorban magyar népi közéletünk törvényben biztosított keretei között.

Jóleső és örvendetes visszhang fogadtunk azokat a tárgyilagos megállapításainkat, amiket a közelmúlt hetekben tettünk a magyar népközösség aradi tagozatának szervezési munkájával kapcsolatban. Minden higgadtan gondolkodó aradi magyar teljes egészében magáévá tevé megállapításainkat, merthízen ezek valóban a tényeket szögezték le. Meggyőződhetünk róla, hogy az aradi magyarság nagy többségét, értékét jelentő rétegeinek képviselői komoly felelősségérzet, népi közösségünkben gyökeredző fegyelem és végre is építeni kívánó céltudatos munkavégzés hatja át és elenyészően csekély azoknak az elemeknek a száma és jelentősége, amelyek egyéni ugródeszkáknak vélik a népközösség szervezésének folyamatát és a bajtkeverők kiirthatatlan csökönyösségével, lelkiismeretlen felelőtlenységével és szemérmetlen szájjasságával minduntalan zavart keltenek, megakasztják a tényleges magyar közösség munkáját.

Nézzünk hát szembe velük. Vegyük csak számba: miféle magyarok ezek az öncsinálta művezérek! Kik azok, akik — husz évi közös kisebbségi sorsközösségünkben mindaddig a legteltesebb ismeretlenségben, nyílván jótékony homályban éltek — most azzal bujnak elő, hogy egyedül ők a hivatottak az aradi magyarság sorsának intézésére. Husz hosszú esztendőn át lapultak, amikor mások pénzt, energiát, munkát és ideget áldoztak az aradi magyarság közérdekéért, lemondva saját egzisztenciális érvényesülésükről, családi életük zavarátalan nyugalmaról. Hol voltak eddig, hol gyűjtötték a bátorságnak azt az elképesztő mennyiségét, amellyel jogokért jelentkeznek, tiszteletet követelnek, megbecsülést és tekintélyt erőszakkal maguknak éppen olyan fórumon. — az aradi magyarság közéletének nagy nyilvánosság előtt, — ahol csak a valóban érdemes, valóban méltó és közismerten megbecsült, nemes gondolkodású férfiak számíthatnak erre; akiknek egész élete nyitott könyvként áll minden aradi magyar ember előtt és bármely oldalára nyugodtan rálapozhat bárki, nem kell pirulnia sem a keresettnek, sem a keresőnek. Felkészültség, rátermettség és önzetlenség az igazi mértékei: az illetékességnek, ha a közösség érdekeiről van szó és az aradi magyar társadalom nagy családja az elmúlt husz esztendő alatt saját maga hívta az öre a legmegfelelőbb vezetőit, akikben eddig sem csalatkozott. De ki hívta az ismert bajtkeverőket...? Kinek jutott volna valaha is eszébe, hogy minisztert csináljon az ismert kortesből, aki évek óta sport-szerűleg veszi ki részét minden választási zürzavarból? Ki ne ismerné a passzionátus feljelentőt, akinek írását jobban ismerik közhívatálainkban, mint a magyar közélet intézményeinél? Melyik vállalati vezér előszobájában szedték fel „vezérikarrikatúrájuk emészthetetlen allűrjeit” azok az akarnokok, akik tejeleesszajú síhedereket indítottak felelőtlenül utánuk olyan fegyverzetrel, amelyekről hatóság kellett megállapítsa, hogy nem egyebek pár beszajkózott, külföldi importált frázisnál és egynehány hamisított könyvradománygyűjtőivnél...? De ma sem a felbujtók arca pirul, hanem azoké a köztisztviselők és munkálkodó magyar vezetők, akiket lelkészi hivatalukból, becsületes üzleteik pulája, vagy munkagépeik mellől idézett máris maga elé a törvény szava, számadásra. Számadásra azokért a hitványságokért, amiket eddig a neveikben mások elkövettek. Hová vezet ez az út, ha nem kiáltunk egy-ak-

rattal és még idején „megállj!”-t...?

Hát igenis, elég volt! A magyar népközösség nem lehet Aradon sem a szabadvállalkozók, sem ismeretlen és nagyon is jólismert akarnokok szabad és büntetlen vadászterülete. Tévhitben álltunk magukat mindazok, akiket ma már nagyon is jól ismerünk, ha azt hiszik, hogy az aradi magyarság összefogásának testvéri szelleme és egységes akarata szabad prédája lehet akár a felelőtleneknek, akár az üres tartalmatlanság kalózkodásának. Nem fogjuk tűrni, hogy továbbra is személyi, vagy mondván csinált tárgyi akadályozásokkal minduntalan zavart keltsenek, akadályozzák a jóhiszemű és becsületes szándéku nagy többség munkáját, vagy egyenesen elriasszák azokat a komoly, tartalmas, higgadt régi magyar közéleti férfiakat, akikre valóban szükség van népközösségi szervezetünk rövidesen megkezdődő munkájában, mert eddigi tevékenységük, felkészültségük, közéleti multjuk egyedüli rendelkezésünkre álló garancia jövőbeli aktivitásunk eredményességére. Azok pedig, akiknek az elmúlt husz esztendő alatt nem volt egy banijuk, egy önzetlen gesztusuk az aradi magyar népi közélet céljaira; akik — éppen ellenkezőleg, — magyar intézmények pénzével mindez-

ig még nem számoltak el, vagy az aradi magyar intézmények nehezen termelt közvagyonán éltek kis gomba-életüket, eddig környékletes észrevétlenségben; akik anélkül éltek eddig is a maguk efemer életét, hogy csak egy napra is önzetlenül részt kértek volna a magyar népi közélet közmunkájából: azok tünjenek el mielőbb a kocsnyasztalok vezéri székeiből, mert nem onnan indul az út a magyar tömegek megbecsüléséhez!

Vasárnap délelőtt tartja tisztikarválasztó közgyűlést a Népközösség megalakult aradi tagozata, mely szervezőbizottságot küldött ki a teendők előkészítésére. A szervezőbizottság bevégezte feladatát, felállította a kerületi szervezeteket, összcsoportosította a választó delegátusok névsorát és minden egyes kerület választmányának meghatalmazásával megalkotta a tagozati tisztikar megválasztására ajánlott tagjainak névsorát is. Eddig jutottunk el, négy hónap elteltje után. Az elfecsérelt négy hónap tanulságainak drágán szerzett birtokában tisztán áll mindenki előtt a helyzet és tudjuk mit kell cselekednünk. A kormány felhatalmazásának birtokában, a magyar népi közösség munkaprogramjának védelme és érvényesítése érdekében megvédjük és megőrzünk politikai tekintélyünket, erkölcsi hitelünket és értéket jelentő munkakészségünket a lelkiismeretlen bajtkeverők handabandázásától, és megtisztítva tőlük a munkaterepet, végre is egy szívvel-lelkel, becsületes magyar egyakarattal látunk munkához!

Varsó megadta magát

Tengeri kijáratot követel a szovjet Esztorozágtól — Esztorozág mindenre felkészült — Ribbentrop megérkezett Moszkvába — Hitler Berlinben

Létrejött az érintkezés a magyar határórség és a szovjetcsapatok között

Berlin. A német véderő főparancsnokság szerdán kiadott jelentése közli, hogy Varsó védői megadták magukat. A jelentés szerint a német csapatok keleten közelednek a szovjetkormánnyal megállapított demarkációs vonal felé. A német és a szovjet orosz hadseregek közötti terepen tartózkodó szétszórt lengyel csapatok közül a német csapatok kedden elfoglalták a 41-es lengyel lovasdandárt és más kisebb csapatokat. Míg Varsót a német főparancsnokság a polgári lakosságának védelmében való részvétele miatt katonailag megerősített városnak jelentette ki a német csapatok napokkal ezelőtt ismét megkezdték a főváros os-

trómat és annak során kedden a németek elfoglalták Varsó első erődét, majd később a második erőd is az ostromló csapatok kezére jutott. Ennek hatása alatt szerdán délelőtt Varsó védelmi parancsnoka felajánlotta a főváros átadását. A német véderő főparancsnoksága Blaskovics tábornokot bízta meg az átadással kapcsolatos tárgyalások megindításával. A légi haderő tovább támadta Modlin-erődöt.

A német haderő főparancsnokságának állított jelentése szerint Varsó feltétel nélkül adta meg magát. A hivatalos átadásra szeptember 29-én kerül sor.

A moszkvai tárgyalások

Ribbentrop, Saracoglu és Salter dr. Molotovnál

London. A Press Associated jelenti: Angol politikai körökben nagy feltűnést váltott ki az a hír, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos arra hívta fel Ribbentrop német külügyminisztert, hogy a Lengyelország felosztásából származott problémák megoldására, haladéktalanul jelenjen meg Moszkvában.

A német külügyminiszter a meghívásnak azonnal eleget tett és már meg is érkezett a szovjet fővárosba. Londonban rámutatnak arra, hogy Berlinben Molotov látogatását várták, annál is inkább, mert a nemzetközi szókások úgy követték, hogy ha az egyik nemzet külügyminisztere a másik szerződő fél fővárosában ir alá egy meg-

állapodást, a vendéglátó állam külügyminisztere nek ezt a látogatást viszonznia kell.

Londonban azonban nem hiszik, hogy Németország és a Szovjet között ellentétek lennének, bár kétségtelen, hogy Lengyelország felosztása körül nehézségek vannak.

A német távirati iroda jelentése szerint Ribbentrop moszkvai utazása mély benyomást gyakorolt a diplomáciai és külföldi körökre. Ez az utazás újabb bizonyítéka a német-szovjet együttműködésnek, amelynek célja Kelet-Európa új rendjének megszervezése.

A szerdai angol lapok nagy érdeklődéssel tekintenek Ribbentrop második moszkvai látoga-

tása elé és két lehetőségéről írják: Az egyik az, hogy Németország nyugtalan az orosz előrehaladás miatt és gyors meggyőzését kíván látni a Kreml-lel, a másik hogy a német birodalom részéről manőverről van szó és szándékos hátrahúzó lépéseket tesz a nyugati hatalmak számára. Az első feltevést támogatja az, hogy Ribbentrop akkor látogat el Moszkvába, amikor Saracsoglu is ott tartózkodik és a német csapatoknak a nyugati harctérre való összpontosítása már megtörtént. A Daily Express azt írja, hogy Németország egy orosz-török-német titkos egyezmény megkötését tervezi. A Daily Mail azt hiszi, hogy Ribbentrop látogatásának célja egy olyan hákelettervezet készítése, amely Angliát és Franciaországot is kielégítendő és megmentendő Hitler kancellár tekintélyét. A News Chronicle is azt hiszi, hogy Berlinben nagy a nyugtalanság az orosz előrenyomulás miatt és Ribbentropot azért küldték Moszkvába, hogy megakadályozza — ha tudja — az orosz hadsereg további előnyomulását.

Hivatalosan jelentik Berlinből, hogy Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter a szovjetkormány meghívására ma reggel 9 órakor a tonnelhofi repülőtérre Moszkvába indult. A külügyminiszter kíséretében van a berlini szovjet nagykövet a helyettes külügyi államtitkár és a német külügyminisztérium több főtitkárja.

Königsbergből jelentik, hogy Ribbentrop külügyminisztert és kíséretét vívó repülőgépen ma délelőtt negyed 11 órakor a Königsbergi repülőtérre érkezett, rövid ittartózkodás után a külügyminiszter és kísérete tovább utazott Moszkva felé.

A német Távirati Iroda jelenté Moszkvából: Az a hír, hogy Ribbentrop német külügyminiszter Moszkvába érkezik, a szovjetországi főváros politikai és diplomáciai körében feltűnést és mély benyomást keltett. A német külügyminiszter második moszkvai látogatásában újabb hírvényeket látnak annak, hogy a német-szovjet együttműködés szilárd alap Kelet-Európa jövő fejlődése szempontjából.

A német külügyminiszter ünnepélyes fogadtatása Moszkvában

Moszkvából jelentik: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter szerdán délután 5

Az orosz—eszt konfliktus

Tallin. **SALTER dr.**, az eszt külügyminiszter, a külügyi bizottságban és az államtanácsban tette meg nyilatkozatát arról, hogy másodszor is Moszkvába utazik. Az értekezleten az államfő elnökölt. A külügyminiszter részletes ismertetőt adott az egész nemzetközi helyzetről, amely után nagy vita fejlődött ki. Moszkvai jelentés szerint **REY** moszkvai eszt követ tegnap repülőgépen Tallinba utazott, hogy sietesse az Esztország és a Szovjet között megindult tárgyalásokat.

SALTER dr. eszt külügyminiszter reggel az államtanács elnökének kíséretében Moszkvába utazott.

A szovjet távirati iroda közleményt adott ki az orosz—eszt tárgyalásokkal kapcsolatban. Eszerint tekintettel arra, hogy az eszt kormány a tallini kikötőből eltűnt lengyel buvárhajó ügyében nem tett kielégítő nyilatko-

Tengeri kijáratot követel a szovjet!

Riga. (Rador.) A Stefani ügynökség jelentése szerint a Szovjetunio azt a követelést támasztotta az eszt kormányra szemben, hogy tengeri bázist biztosítsanak számára és ellenőrizhesse a külföldi kereskedelmet. Ez a követelés mély benyomást keltett eszt körökben. Londoni és párisi értesülések szerint **MOLOTOV** külügyi népbiztos ultimátumot nyújtott át az eszt külügyminiszternek, amelyben követeli, hogy Esztország azonnal demobilizálja azt a három szigetet, amelyek

Esztország mindenre felkészült

Laidoner tábornok, az eszt hadsereg főparancsnoka az esztországi légi oltalmi hét megnyitása alkalmából mondott rádióbeszédében ezeket mondotta:

— Az eszt kormány mindent elkövet, hogy Esztország ne kerüljön bele a jelenlegi viharba, mert az ország minden körülmények között kívül akar maradni az összetűzéseken. Ha azonban az országot támadás éri, épp úgy fog tudni védekezni ezúttal is, mint

órákor megérkezett a moszkvai repülőtérre. Társaságában utazott **Forster** danzigi körzetvezető is. A német vendégeket ünnepélyes külsőségek között fogadták. A repülőtérre szovjet és horogkeresztes német lobogókkal díszítették fel. A német külügyminiszter és kíséretének fogadásánál megjelent a repülőtér. **Potemkin** helyettes külügyi népbiztos, több tisztviselő társaságában, gróf **Schullenburg**, moszkvai német nagykövet, a követség teljes tisztviselői körével, valamint **Rosso**, moszkvai olasz követ, Ribbentrop külügyminiszter ellépett a tiszteletere kivezényelt díszszázad előtt, majd gépkocsira szállt és a német nagykövetségre hajtott.

Ribbentrop megkezdte tanácskozásait

Moszkvából jelentik: Ribbentrop német külügyminiszter szerdán este moszkvai időszámítás szerint pontosan 10 órakor megjelent a Kreml-ben, ahol megkezdte politikai vonatkozású tárgyalásait.

Togo is Moszkvában van...?

Moszkvából jelentik: **Saracsoglu** török külügyminiszter szerdán nem folytatott politikai természetű megbeszélést. A török külügyminiszter egy-két napig még Moszkvában marad. **Togo** japán tengeri nagyhosszabb megbeszélést folytatott **Molotov** szovjet külügyi népbiztossal.

A török—orosz tárgyalások

Moszkva. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint a török—szovjet tárgyalások valószínűleg ma befejeződnek. **Saracsoglu** tegnap a Kreml-ben volt villásreggeli és azután udvariassági látogatást tett **Molotov**nál és **Kalininn**ál. Kedden este a török küldöttség végig nézte a moszkvai opera díszelőadását. Ma a török nagykövetségen villásreggeli lesz, amelyen a bajkán államok, Irán és Algánisztán követei vesznek részt, de minden valószínűség szerint a hivatalos szovjetkörök is képviseltetik magukat.

zatot a két kormány között a tengerpart biztosítása érdekében tárgyalások indultak meg. A finn tengeri öbölben lévő lugai öbölben szintén idegen tengeralattjárókat figyeltek meg. Ebből az a lehetőség következik, hogy a tengeralattjáróknak az eszt part mentén titkos támaszpontjuk van.

Esztország fővárosából, Tallinból jelentik, hogy az eszt külügyminiszter visszaérkezett Moszkvából, ahol **Molotov** külügyi népbiztosal többszöri megszakítással, 15 órán keresztül tárgyalt. A külügyminiszter visszaérkezése után rendkívüli minisztertanács ült össze, majd a külügyminiszter visszautazott Moszkvába. A miniszterelnök rendkívüli katonai intézkedéseket léptetett életbe és több évfolyamot hívott fegyverbe, a határok meg erősítése érdekében.

a Leningrád felé vezető úton fekszenek. Az egész leningrádi kereskedelmet és a Szovjet felé haladó hajók utját teljesen ellenőrizni lehet erről a három szigetről és ezért Moszkva nem tűrheti tovább, hogy ez a három sziget fontos katonai támaszpontja legyen egy idegen hatalomnak.

A Havas ügynökség moszkvai jelentése szerint az eszt követség tagjai szerdára virradó éjszaka elhagyták a szovjet fővárosát.

a husz évvel ezelőtti függetlenségi harc idején.

Kereskedelmi és hajózási egyezmény Esztország és a Szovjetunio között

Kaunas. (Rador.) Kaunasból jelentik, hogy szerdán egyezményt írnak alá Esztország és a Szovjetunio között és ez az egyezmény hivatalos arra, hogy a kereskedelmi és hajózási forgalmat kiemélyítsék.

II.

Béke-kísérletek

A német békefeltételek

London. A Press Associated jelenti: A Deutscher Dienst-nek az a bejelentése, hogy Németország a lengyel háboru befejezése után hajlandó tisztességes feltételekkel békét kötni, nagy feltűnést váltott ki az angol fővárosban. A bejelentés nem érkezett meglepetésszerűen. Valószínűnek látszott, hogy Hitler a lengyel háboru befejezése után kísérleteket fog tenni a béke helyreállítására. Londonban valószínűnek tartják, hogy Hitler ígéretet fog tenni, hogy a német hadsereg által birtokba vett lengyel területeknek teljes autonómiát fog adni, hogy mint Csehország, Lengyelország is, mint német protektorátus alatt álló terület tovább éljen, saját kormányának irányítása és vezetése mellett. Bár a békeajánlat tartalmára nézve teljesen tisztában vannak Londonban, még nem tudják, hogy Hitler milyen módot választ, hogy békefeltételeit London és Páris tudomására juttatja. Meglehet, hogy Mussolini közvetítését veszi igénybe, bár valószínűbb, hogy Hitler újabb beszédben adja tudomására békekészségét a vele harcban álló Angliának és Franciaországnak.

Churchill elismerése

London. **Churchill**, az admirális első lordja, az alsóházban tartott beszéde során hangoztatta, hogy ma egészen más eszközöket alkalmaznak a tengeri háboruban, mint a világ háboru idején. Részletesen elmondotta, miként sülyesztették el a Courageous angol repülőgépanyahajót, de ez a súlyos csapás semmiben sem beolvásolja Anglia tengerészeti haderejét. Megemlékezett a német tengeralattjárók parancsnokainak a magatartásáról és hangsúlyozta, hogy ezek a legtöbb esetben igen emberségesen viselkednek.

— Tájékoztatva vagyunk arról — folytatta **Churchill**, hogy szabályszerűen figyelmeztette a hajókat és utbaigazítást adnak a megmenett legénységnek, miként érhetik el leggyorsabban a partot. Egy német tengeralattjáró parancsnoka hozzám intézett táviratban közölte annak az angol hajónak helyzetét, melyet meg torpedózt. Az aláírás így hangzott: „Német tengeralattjáró.” Nem tudtam akkor hová intézem válaszomat. Ma azonban ez a tiszt kezeink között van és a legudvariasabb bánásmódban részesül.

Churchill után **Atlee** őrnagy jelentkezett szólásra, aki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott az angol tengerészeiről s pilótákról és hősiességükkel szemben csodálatának adott kifejezést. épp úgy, mint Varsó áldozatkész védőivel szemben.

Atlee őrnagy ezután a következőket mondotta:

— A miniszterelnök urral egységesek vagyunk a román nép iránti rokonszenvünk kifejezésében. **Sinclair** képviselő a titkos ülések bevezetését kéri, hogy a képviselőknek módjukban álljon nyíltan megtárgyalni bizonyos kérdéseket.

Francia harc a kommunizmus ellen

Páris. A Havas távirati iroda jelenti: A Lebrun köztársasági elnök jelenléteben megtartott minisztertanácsi ülésen **Sarraut** belügyminiszter javaslatára elhatározták, hogy a francia kommunista pártot minden csoportjával és szervezetével együtt feloszlatják. Betiltották a kommunista párt összes napilapját, hetilapjait, valamint szépirodalmi folyóiratát. Tílos a jövőben minden nyomtatvány, könyv és újság előállítására, amelynek a kommunizmushoz köze van. A francia könyvkereskedelemből kiltották a kommunista irodalmat és a rendőrség köteletségévé tették az újságok, hetilapok, könyvek és nyomtatványok elkobozását. Tílos a kommunistapárt jelvényeit viselni. Könyörtelen szigorúsággal büntetik meg azokat, akik a rendelet ellen vétnek.

III.

A lengyel hadszíntér felszámolása

Ravaruska, Sambor és Tomaszov a szovjet csapatok kezén

Moszkva. A szovjet haderő főparancsnoksága a következő legújabb hivatalos jelentést adta ki:

A szovjet csapatok továbbra is folytatják hadműveleteiket a demarkációs vonal irányában. A szovjet haderő elfoglalta Ravaruska, Sambor és Tomaszov városokat. A szovjet csapatok előrenyomulásuk során 30 ezer foglyot ejtettek. A terület megtisztítása a lengyel haderő maradványai

tól tovább folyik. A szovjet csapatok ezenkívül elérték Zamose várost is.

A szovjet vezérkar szeptember 26-iki jelentése szerint Fehéroroszországban és Nyugatukrainában az orosz csapatok elfogtak 30 lengyel katonavonatot 25 ezer katonával. Kobrinitől délre 8000 foglyot ejtettek. Az orosz jelentés szerint a lengyelek az oroszokkal szemben nem fejtettek ki ellenállást.

Létrejött a hivatalos érintkezés a magyar és a szovjet-csapatok között az új szovjet-magyar határon

Budapest. Illetékes helyről nyert értesülések szerint szerdán délelőtt a Vereckei szorosban orosz csapatok biztosító részei és a magyar határbiztosító alakulatok az érintkezést felvették. Orosz részről kérték a magyar csapatok vezetőit, hogy a helyszínen pontosan mutassák meg a határt az esetleges surrkódások elkerülése végett.

A Popolo d'Italia tudósítója szerdán a berlini tanácskozásokról a következőket közli: Ma Berlinben a legjobban informált külföldi diplomaták körében olyan külpolitikai fejleményeket várnak, amelyek a konfliktus további fejleményeire döntő hatást gyakorolhatnak.

Chamberlain miniszterelnök keddi alsóházi beszédéről a Gazette del Popolo azt írja, hogy a miniszterelnök nem adott választ egyetlen európai kérdésre sem.

A Stampa című lap a magyar-orosz viszonyról foglalkozva arra a megállapításra jut, hogy a kárpáti határt a Szovjet véglegesnek tekinti és most majd Európa más tájai felé fordítja a szemét.

A lengyel „halállegió” pusztulása

Róma. A Popolo di Roma tudósítója beszámol a lengyel halál légio pusztulásáról. A légiót a szovjetorszag beavatkozása után alakították meg a lengyel hadsereg tisztjeiből és a légio tagjai elhatározták, hogy utolsó csepp vérukig védelmezik országuk földjét. A Lemberg—Strij—Tarnov háromszögben vették fej a harcot az oroszokkal és hétfőn este a Rechov torkolatánál elnyerték a dicsőséges halált. Sirjukat egyetlen kereszt sem jelzi és senki sem mondott imát a temetésükön.

Hitler Berlinbe érkezett

Németország hajlandó csatlakozni Mussolini békeakciójához

Berlin. HITLER birodalmi vezér szerdán reggel visszaérkezett Berlinbe és megkezdte rendes munkáját. Valószínűnek látszik, hogy a nap folyamán fontos tanácskozásokat fog folytatni a német vezérkarral és a német politikai élet vezetőivel. A Stefani iroda németországi tudósítójának jelentése szerint német hivatalos körökben kijelentették, hogy Németország gyakorlatilag is hajlandó csatlakozni Mussolini miniszterelnök békeakciójához, úgy hogy Németország hajlandó lenne bármikor tárgyalni a békéről. De amennyiben ez nem következne be és Németországot kényszerítenék a háború folytatására, úgy a német kormány kénytelen lenne reagálni a francia és angol akciókra. Az olasz lapok nagyjontosságúnak tartják e kijelentést, mert ebből bizonyosságot látnak annak a feltevésnek, hogy a konfliktust nemcsak lokalizálni lehet, de be is lehet fejezni.

A News Chronicle jelentése szerint HITLER össze akarja hívni a birodalmi gyűlést, amelyen közölné a békefeltételeket. Amennyiben azonban azokat nem fogadják el, úgy közölni fogja hogy a háborút minden eszközzel folytatni fogja. A birodalmi vezér állítólag azt kívánja, hogy Lengyelország német és orosz megszállása megmaradjon és ez esetben hajlandó lenne leszerelni és lemondani a gvarmáti követeléseiről is.

Német-holland konfliktus egy repülő-incidens miatt

Amsterdam. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentése szerint egy holland utasszállító repülőgépet Helgolaudtől aszaknyugatra ismeretlen, de minden bizonnyal német repülőgép megtámadott. A holland repülőgépet több lövés érte és az egyik svéd utas oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy Amsterdamba való megérkezése előtt meghalt.

Von Below stockholmi német követségi tanácsos a svéd kormány illetékes tényezői előtt kormányra nevében sajnálkozásának adott kifejezést egy svéd állampolgár halála miatt, aki azon a holland repülőgépen tartózkodott, amelyet az egyik német katonai repülőgép az északi tenger felett tévedésből lelőtt.

Beszéd és a — valóság

Berlinből jelentik: A Deutsche Allgemeine Zeitung felhívja a figyelmet Chamberlain azon kijelentésére, amely szerint az angol blokádk-miniszterium tervét, amelynek a nemzetgazdasági élet aláaknázása a célja, már két évvel ezelőtt kidögtették. Nem érdektelen ugyan Chamberlain, valamint Hudson kereskedelmi és Stanley külkereskedelmi miniszter azon kijelentéseit,

re gondolni, amelyek szerint „Anglia hajlandó Németország számára a nyersanyagforrásokat megnyitni, s nincs más célja, mint a két nép békés együttműködését kiépíteni”. Ugyanebben az időben — írja a lap — építették ki azt a tervet, amely Németország tönkretételét célozza.

Szardínia-szigetén kényszerleszállást végzett egy francia bombavető

Róma. Egy francia bombavető repülőgép tegnap kényszerleszállást végzett Szardínia-szigetén. Az olasz hatóságok a gépet lefoglalták. Öt főnyi legénységét internálták.

Egy eszt cáfolat

Tallinból jelentik: Az eszt távirati irodák hivatalos cáfolatot adtak ki arról a Tass-jelentésről, mely szerint egy lengyel tengeralattjárót eszt kikötőben tataroztak volna és miután benzinnel látták volna el, utjára engedték. A cáfolat leszögezi, hogy az említett szükésben lévő tengeralattjáró nem is volt az eszt kikötőben.

Mussolini kísérletei

Berlin. A Berliner Börzenzeitung cikket ír Mussolini azon tevékenységéről, hogy Délkelet-Európában megalakítsa a semleges államok blokkját. A lap szerint ezen békétörekvés teljesen más, mint Chamberlain angol miniszterelnök békemunkája. Amíg Mussolini miniszterelnök a semleges államokat tényleges békefrontba akarja összehozni, addig Chamberlain békefrontja csak arra való volt, hogy az egyes államokat a Németország elleni hadjáratba bevonja.

A Stefani ügynökség jelentése szerint a szofiai olasz követ tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Kioszeivanoff bolgár miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. Az olasz követ Mussolini üzenetét adta át a Balkánon létesítendő semleges blokkra vonatkozóan.

Bucurestibe érkezett a lengyel kincstár aranykészletének egyrésze

Róma. A Stefani ügynökség jelenti Bucurestiből: A lengyel kincstár aranyát szállító 15 tehergépkocsi egy heti cernăuți időzés után Bucurestibe érkezett. Az értékes szállítmányt a Román Nemzeti Bank páncélpincéjében helyezték el.

Páris. A Havas ügynökség bucurestii jelentése szerint, a lengyel Nemzeti Bank aranykészletének 10 százaléka érkezett a román fővárosba. A lengyel arany további rendelkezésig Bucurestiben marad.

Megalakult a franciaországi lengyel hadsereg

Páris. (Rador.) A párisi lengyel nagykövet rendeletet adott ki, amely szerint a Franciaországban élő 17—45 éves lengyel állampolgárok kötelező katonai szolgálatra tartoznak jelentkezni, hogy megalakíthassák a franciaországi lengyel hadsereget. Ez a hadsereg a szeptember 9-én megkötött francia-lengyel egyezmény értelmében létesül.

IV.

A nyugati front

Szünet nélkül ágyúharc

A nyugati hadszíntérről a német hivatalos jelentés a következőket közli: Nyugaton csak csekély harci tevékenység folyt. Az ellenség végig az egész arcvonalon sáncokat és Freiburg és Siegmaringen között légi harc során lelőttünk két francia repülőgépet. A tengeren működő légi haderőnk sikeres támadást intéztek több ellenséges repülőgépnyahajó és más hadihajó egységek ellen. Egy repülőgépnyahajót elsüllyesztettünk, egy csatahajót több találat ért.

A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: Az éjszaka nyugodtan telt el. Az ellenséges tüzérség mögöttes állásainkat lötte.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a nyugati harctér középső szakaszán kedden szünet nélkül dörögtek az ágyúk. Ez a vidék négy nap óta erős haditevékenység színhelye. A francia állások ellen a németek több ízben heves támadást kíséreltek meg és az egyik legutóbbi támadást a franciák visszaverve, ellentámadásba mentek át és elfoglalták Pare községet.

A Lauter folyónál is több támadást visszavertek a francia csapatok. Ezen a környéken a német és francia tüzérség kedden egész nap heves ágyúharcot vívott egymással. A németek a Mosel vidékén s Aachen körül nagy csapatokat vontak össze, amelyeknek nagy részét keletről szállították ide.

Ford nyilatkozata

Washington. A Reuter jelenti: FORD Henry, az amerikai tűzharcosok szövetségének ülésén beszédet tartott, amelyben felszólította a világháború veteránjait, hogy folytassák a béke szolgálatának érdekében kifejtett munkájukat és ugyancsak folytassák működésüket a háború ellen. Ha Amerika megengedi a fegyverek kivitelét, már benne van a háborúban, amely csupán a pénzembereknek jelent majd hasznot. Ellenben ha Amerika távol tartja magát a háborútól, annak valószínűleg hamarosan vége lesz.

URANIA Telefon: 12—32.

Szenzációs kettős műsor!

I. „Az üldözött vad”

Egy boxoló története, kit véletlenül miatt gyilkosnak tartanak, üldözik, de a szerelem megmenti.
Ann Sheridan (a hollywoodi sex-appeal királynő)
John Garfield és a hat híres uccai gyerek.

II. A nagyszerű szovjet-orosz film:

„POLTAVA”

(Egy birodalom születése)

LAPZÁRTA:

Kétmilliárd fontos költségvetéssel kezd hároméves háborút az angol kormány

London. Sir John Simon angol kincstári kancellár az alsóház elé terjesztette a háborús költségvetést. A kincstári kancellár kijelentette, hogy az angol nemzetnek nagy áldozatokat kell vállalnia. A kincstári kancellár pénzügyi terveit úgy dolgozta ki, hogy a háború három évig fog tartani. Az új költségvetés kétmilliárd font összegben felel meg az összes kiadásoknak. A háború folytatásához szükséges alapokat adókból és kölcsönökből kívánja az angol kormány fedezni. A jövőbelmi, az örökösödési és a közvetett adókat emelik.

Még Moszkvában marad a török külügyminiszter

Moszkvából jelentik: A Német Távirati Iroda moszkvai jelentése szerint Saracoglu török külügyminiszter szerdán nem folytatott Moszkvában politikai tárgyalásokat. A török külügyminiszter előreláthatólag még egy-két napig marad Moszkvában. Szerdán délután a moszkvai török nagykövetség ebédet adott Saracoglu külügyminiszter tiszteletére. Az ebéden Molotov és Vorosilov is megjelent.

A kiöregedett Gibraltár még mindig uralja a Földközi-tenger bejáratát

Aláaknázott utak, sziklaerődök, messzehordó ütegek biztosítják Anglia akaratát a Gibraltári-szorosban

Egy neves angol katonai szakértő az egész brit birodalom megdöbbenésére, azt a kijelentést tette a minap az alsóházban, hogy a Gibraltár a Földközi-tenger bejáratának öre megszűnt stratégiai pontnak lenni.

— Ha a szárazföld felől valamelyik nagyhatalom felállítja messzehordó ütegeit és néhány repülőszázadot enged az erődök fölé, akkor a Gibraltárban élő véreink közül egyetlen egyet sem látnak viszont az angol anyák, — hangzott a katonai szakértő felszólalása, amely körül most élénk eszmecsere folyik Londonban.

A világ legerősebb sziklatészeke

Azok a leírások, melyek Gibraltárról nap-nap után megjelennek, többnyire csak a cikkek írójának fantáziáját tükrözik vissza, mert igen kevés újságírónak sikerült bejutni a kitünően őrzött sziklafészekbe oly módon, hogy annak minden részét alaposan tanulmányozhatta volna. A francia hadihajók egyik tisztje azonban most kimerítő jelentést közöl, nem nagy öröme az angoloknak, Gibraltárról, melyet ő maga is kiöregedettnek tekint, de azért megállapítja, hogy Gibraltár még mindig elég erős ahhoz, hogy feladatát, különösen a tenger felől, tökéletesen ellássa.

Gibraltár, — arabul: Dsebel el Tarik — 1704 óta, tehát 235 éve van az angolok birtokán, miután 242 évig a spanyoloké volt. A tengerszoros éppen fekvésénél fogva a legfontosabb katonai és kereskedelmi utak egyike a világon. Hossza hatvan kilométer, vízének mélysége 320—1000 méter között ingadozik, legkeskenyebb pontján is 14 kilométer széles és az angol kézen levő parti területe 480 méter hosszú. Maga Gibraltár erődje egy 425 méter magas sziklafömb, szinte merőlegesen esik a tengerbe és legdélibb pontja, a Marroqui-szikla szembenéz az afrikai parton levő Dse el Musa hegygel, melyre az angol ágyuk könnyedén átlöhetnek.

Az angol vár erődjei közül szabadszemmel egy sem látható, mert valamennyi a sziklák közé van süllyesztve. Ütegei barlangokban, kazamatákban rejtőznek. Ezeket az ütegeket semmiféle bombavető repülőgép, vagy szárazföldi üteg meg nem semmisítheti. Legfeljebb gázzal lehetne azokat kifüstölni, ez azonban szintén képtelenség, mert az erődöket igen kiterjedt és ügyesen megépített előterep védi.

Szárazföldről igen nehéz a megközelítése, mert a spanyol határ felől teljesen sík, könnyen áttekinthető környékről kellene vezetni a támadást. A várban több esztendőre való élelmiszert és lőszerkészletet halmoznak fel állandóan az angolok, mert a pincészerű kazamatákban a konzervek igen jól elállnak.

Gibraltár gyenge pontja

Gyenge, könnyen bevető pontja a várnak az igen csekély kiterjedésű és mesterségesen épített kikötője, amely a sziklafömb nyugati oldalán fekszik. Ez a kikötő az időjárás szeszélyei ellen is alig nyújt kellő menedéket a hajóknak, az afrikai partokról tüzelő messzehordó ágyúknak pedig egyáltalán nem tud ellenállni. Ha valaki az afrikai Ceutá-ban néhány harminc és feles üteget állít fel és ezekkel tűz alá veszi Gibraltárt, bár a találatainak nem lehet nagy eredménye, mégis elérheti, hogy a tenger felől hermetikusan elzárja a forgalmat az erődökhöz és kifartó ostromot tud előkészíteni a szárazföld felől is.

Ami a repülő-támadásokat illeti, az állandóan és nagy erővel fújdogáló keleti szél a repülőket hátrányosan befolyásolja, ha pedig gázzal támadnának, a gázt elsodorja a spanyol belföld felé anélkül, hogy ez kárt tehetne az erődökben.

A többnyire spanyol és olasz lakosság száma mintegy tizenhatezer fő, ehhez járul Gibraltár négy

ezer főnyi angol helyőrsége, de legutóbb, éppen az elhangzott bejelentés nyomán kétezer katonával megerősítették ezt az őrséget.

Tizenöt német tengeralattjáró bravúrja

Több ízben megkísérelték már, hogy Gibraltár ellen támadást hajtsanak végre. A világháborúban számos esetben bebizonyosodott, hogy a vár, noha kiöregedett, mégis félelmetesen erős és bevetetlen. A világháborúban tizenöt német tengeralattjárónaszád az őrzet ellenére is ájtott a gibraltári szorosból és baj nélkül érte el a cattaról kikötőt. Csak hazamenet sikerült egy órhajónak az afrikai part közelében az U. 34-et elsüllyesztenie.

Ugyancsak a világháborúban történt, hogy egy német kém, aki ma is él s az angol nyelvet nagyszerűen bírja, majdnem felrobbantotta Gibraltár sziklafészekét.

Ez az ember az angol Titkos Szolgálat hamis igazolványával, mint a brit hadsereg főhadnagya hetekig szolgált a várban. Nem tűnt fel senkinek, hogy a német kém parancsára a katonák egyre-másra szállították a rengeteg készert egyik helyről a másikra, de leginkább egyik legmélyebben fekvő kazamatába, melyet csakhamar szünetig megtöltött a több ezer tonnára rugó lőszer.

Hogyan sikerült meggátolni a híres erőd felrobbantását...?

Ha a kém el nem követi azt az ügyetlenséget, hogy időközben merényletet követ el a várban kipróbálendő új ágyutípus belövésénél: néhány nap múlva a levegőbe röppihette volna az óriási mennyiségű lőszer. Így azonban a belövésnél leleplezték s az utolsó órákban akadályozták meg, hogy a kazamatából kivezető villamos huzalhoz ez az ember hozzányúlhasson. Idegtépő jelenet közben történt ez a leleplezés. A kém már kihallgatás alatt volt a saját lakásán, melybe a villamoshuzal beszozált. Már kinyújtotta a kezét, hogy megnyomja a villamosgombot és a pokolba küldje az egész erődöt, mikor egy angol kapitány — ma a Viktória-rend tulajdonosa — a kém kezére csapott.

— Maradjon mozdulatlanul és ne nyúljon a gombhoz — kiáltotta.

Félóra múlva minden kiderült, de hogy a kémnek segítői is voltak, azáltal igazolódt be, hogy a kapitányságu rácsok ellenére is megszöktek Gibraltárból.

A város egyébként állandóan tele van kereskedelmi hajókkal és kémkedőkkel, akikkel szemben a gibraltári angoloknak felhatalmazása van, hogy kihallgatás nélkül, a puszta gyanu alapján is fegyverhez nyúlhassanak, röviden: főbelövehessék őket ott, ahol éppen értek. Így szenvedett mártír halált egy tubuzgó newyorki fényképező 1933-ban. A fotóriporter azzal kelet az Óceánon, hogy szenzációhajászás kedvéért csak azért is megszerzi a gibraltári erődök kazamatáinak képeit. Egyik kabátgombját miniatűr fényképezőgéppel helyettesítette. Megjelent a városban, barátságot kötött a tisztekkel, akik sorra magogatták neki az erődöket, a gép pedig szorgalmasan dolgozott. Mikor már nem akadt több látnivaló, az újságíró kíséretében levő egyik hadnagy megszökött:

— Most pedig lesz szives átadni a fényképezőgépjét, uram.

A turpisságra rájöttek, az újságíró a helyszínen agyonlőtték. Nagy kavargás támadt az ügyből, de végül is elsimult minden az angol hadügyi kormány erőlyességén.

Most, hogy a francia tengerésztilts leírása során a gibraltári erődüvek titkai a nyilvánosságra kerültek, nagy a zűr-zavar az angolok sziklafészében, de otthon is. Valószínű, hogy a képviselő felszólalása nyomán teljesen átrendezik Gibraltár belsejét, mint tették ezt a múltban is mindannyiszor, ahányszor valakinek sikerült a sziklavárból valami érdekes és való hirt kihoznia. Bármilyen történjék is, Gibraltár egyelőre a Földközi-tenger nyugati bejáratának őrzője marad és a brit buldog keményen áll a helyén, hogy megmarjon mindenkit, aki az ibériai félsziget déli csücskén terpeszkedő angol hatalom akaratát ellen a legcsekélyebbet is elköveti.

F. 1

HOLLAND-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok az

Egyesült-Allamokba,
Kanadába és
Középamerikába

Felvilágosítások és beiratkozás:

HOLLAND-AMERIKA LINIE

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No. 9.
Telefon 21-77.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.
Tel. 4.41.65.

CORSO

MA PREMIER!

5, 7.15 és 9.30 órákor

Idegtépően izgalmas, csak erős idegzetűeknek!

UTOLSO GANGSTER

EDWARD G. ROBINSON
Szines Walt Disney

Délután 3 órákor olcsó helyárral: Greta Garbo „Walevszka grófnő”

VEZÉRKARI TÁRGYALÁS

A „MÜTEHÉNFEJ” VÉDELMEBEN...

Mire képes a modern harcászati legfőbb eszköze, a francia festőművészek által feltalált álcázás

Kevesen tudják, hogy a háború egyik leghatásosabb védekezési trükkje, a rejtőzés (markírozás) két francia festő találmánya. A két montparnassei bohém Forain és Guiraud de Scaevola vetették fel először a gondolatot, hogy el kellene rejtetni az ellenség szemé elől a tűzérzés mozgását. Utánuk azután igen sok művész foglalkozott rendszeresen azzal, hogy ágyukat, löszkocsikat, traktorokat afféssé sőt műveket gyakran kezégyükkel is ellátják. Még ma is láthatóak ilyen rejt-festéssel ellátott hadászati darabok Forain, Utrillo és Dérain kézzel készített műveivel.

A rejtőzésnek nem az volt a célja, hogy „látványtalan” tegye azt, amit el akart rejtetni, hanem az, hogy felismerhetetlenné tegye a halál-ösztető gépeket. A geometriai formákat megtörték, arabeszkok, színtoltok és mesterséges árnyékolások segítségével olyan furcsa látszatot kölcsönöztek egy ágyúnak, hogy az ellenség megfigyelőinek sejtelmük sem lehetett arról, mi az a tárgy, ami szemük előtt mozog. De az első kísérletek nem hozták meg a kellő eredményt, mivel a hadiszert körül dolgozó emberek mozgásából könnyen megállapították azt, hogy mit művelnek. Akkor új ötlet merült fel: festett vásznakat feszítettek ki, amelyek nemcsak a hadiszert, de az embereket is elrejtették. Ennek az ellenszerét is csakhamar feltalálták: az ellenfél repülői olyan speciális lemezzel vették fel fényképeiket, amelyek azonnal megmutatták a kémiai úton előállított színeket vagyis az olajjal és benzinnel festett vásznak nem elrejtői, hanem elárulói lettek annak, amit védeniök kellett volna a felfedeztetés elől.

„Raffia-tehenek legelnek a raffia-mezőn”

Ekkor a rejtőzés speciálisait ismét új rendszerre tértek át. Kronalinnal festett raffia-sátraikat feszítettek ki meglehetősen nagy területek felé. Az ellenséges repülőök elől ez tökéletesen védett.

A flandriai offenzíva előkészítése ismét nagy nehézségek elé állította a rejtőzés művészeit. Az offenzívát úgy kellett előkészíteni, hogy az ellenség ne is sejtthesse, hogy a vidék normális élete megváltozott. A tehéneknek tovább kellett legelniük, a raffiasátra tetején tehát a kérdőzők meg is jelentek ott nagyszámban, csak hogy szintén raffiából. De még mindig fennállt az a lehetőség, hogy az ellenség megfigyelői gyanút fognak, hogy a tehének mindig ugyanazon a helyen legelnek, tehát úgy rendezték, hogy naponta háromszor négy-

Gyász-ülés az aradi törvényszéken

Szerdán délelőtt az aradi törvényszéken, a tábla utasítása értelmében éppen úgy, mint az ország összes törvényszékén gyászülést tartottak néhai Calinescu Armand miniszterelnök emlékezetére. A gyászülésen zsufolással megtöltötték a terem a törvényszék tisztviselői, az ügyvédkamara tagjai, míg a bírák részére fenntartott helyeken megjelentek az összes törvényszéki és járásbírók. Pontban tíz órakor Ludosan Nicolae főelnök elnöklése mellett vette kezdetét a gyászülés, amelyet a főelnök nagyhatású beszéde vezetett be. Elmondotta Ludosan Nicolae, hogy a miniszterelnök életét az államrend oltárán áldozta fel:

— A gyilkosok tettükkel törvényen kívül helyezték magukat. Armand Calinescu emléke már a történelemé, de példaképül szolgál az eljövendő nemzedék részére. Az a vér, amelyet kiontott buzdítsa valamennyi román, hogy a Trón körül gyülekezve bármilyen áldozatra készen álljon.

Ludosan Nicolae főelnök után Ionescu S. Petre vezető-főügyész mondott magasszárnyasú emlékbeszédet, amelyben megbélyegezte a gyilkos merénylőket. Ezután az Ügyvédi Kamara nevében Avramescu Vasile államügyvéd, a Mezőgazdasági Hitelintézet aradi fiókjának igazgatója hasonló szellemben beszélt.

A beszédek elhangzása után néhány perces áhitatos csendben áldoztak az elhunyt emlékének, majd a főelnök berekesztette a gyászülést.

szer átrendezték a legelésző raffiatehenek csoportjait.

Ugyancsak nehéz feladatot kellett megoldaniuk akkor is, amikor V. György király meglátogatta a flandriai harczteret. A királyi vonat néhány órát Bergues állomáson állt, amíg szalonkocsijában vezérkari tárgyalások folytak és mivel fenn állt az a veszély, hogy a pompás kocsik magukra vonják az ellenséges repülőök figyelmét és bombáit, a francia specialisták csakhamar átalakították az elegáns vonatot árthatatlan teher vonattá, amelyből a tehénység sem hiányzott. Néhány kiakasztott műtehén kibólogatott a szalonkocsik álcázott ajtajából s ezeknek a műtehén fejének az oltalmában tartották meg az angol király jelenlétében a vezérkari megbeszéléseket.

A fronton, egy szögesdróton napokon át ott függött egy lónak a hullája. A tisztikarnak eszébe jutott, hogy ebből komoly hasznót húzhatnak, ha a ló hullája mögé, védeiben egy megfigyelőt tudnak kiiktetni.

Több fényképet készítettek amelyen a hulla pontos kinézetét megrögzítették és a front mögött a francia művészek már el is készítették a ló hullájának pontos mását — acélból és kémlelőnyílásokkal ellátva. Egy éjszaka a hullát óvatosan kicserélték az álcával és napokon át értékes jelenéseket kaptak a különös megfigyelőhelyről az ellenség csapa-mozdulatairól. A különös megfigyelőállomás csak akkor vált használhatatlanná, amikor az ellenfélnek már feltűnt, hogy a lóhulla még nem mutatja az omlás jeleit. Ekkor kartáccsal löni kezdték, amit az acél kibírt, de egy erősebb detonáció felborította, úgy hogy többé nem lehetett már használni.

„Fatörzs” a „Berliner Tageblattból”

A leggyakrabban használt megfigyelőhelyek azonban a fatörzsek voltak. Ezeket fényképeztek, acélból lemásolták és éjszaka az igazi helyére állították. Az acélfa üregében egy megfigyelő, akit telefon kötött össze a parancsnoksággal, kényelmesen és minden veszedelemtől mentesen ülhetett. A markírozásnak ezt a fajtáját a németek is átvették, de mivel a fémrel takarékosan kellett bánniuk, pótfanyagokból készítették azt. A franciák például elfogták egy ilyen műfát, amelyet teljes egészében a Berliner Tageblatt példányából préselték össze.

De készítették földhányásnak, valószínűs kis domboknak álcázott örbódékat is acélból. Az egyik francia lövészárkot éppen akkor foglalták el a németek, amikor egy ilyen dombon végezték az utolsó simításokat. A munkások, szám szerint hatan, beugrottak az örbódé domb belsejébe, ahol mindössze kettőnek volt hely, összeszűfelve várták sorsukat, amikor meghalták, hogy a németek gyanakodva kapirgálják az acélfülke homokfalát és a tetején nővő füvet, de végül is, ilyen közeli vizsgálátnál sem jöttek rá a németek, hogy mit rejt a különös domb. Milyen nagy volt a munkások büszkesége, amikor a francia ellentámadás visszavetve a lövészárkot, ők megszabadultak szorongatott helyzetükből, bebizonyítva egyúttal munkájuk tökéletes voltát.

A magyar parlamenti csoport emlékiratát nyújtotta át a kisebbségi miniszternek a romániai magyarság helyzetéről

Bucuresti. Bánffy Miklós és Szász Pál szenátorok, dr. Bartha Ignác országgyűlési képviselő az elmúlt nap folyamán megjelentek Dr. Gombir Silviu kisebbségi miniszternél, akinek közel hatvan oldalas memorandumot nyújtották át a romániai magyarság helyzetéről.

Az ügy előzményeihez tartozik, hogy a magyar parlamenti csoport folvó hó 19—20-án a fővárosban ülést tartott Bánffy Miklós vezetésével. A két napos megbeszélésen részletesen tárgyalta az 1938. augusztus 4-i kisebbségi sajtórendelet és minisztertanácsi nappó, továbbá a Front-tárgyalások során vállalt kormánykötelezettségek végrehajtási módjait és megállapította, hogy a rendelkezések nagy része nem nyert alkalmazást.

Eppen ezért a magyar parlamenti csoport, népe és az államhatalom iránti elsőrendű feladatának tekintette, hogy a való helyzetet adatszerű memorandumban tárja fel a kormány előtt.

Eredetileg az volt az elhatározás, hogy a parlamenti csoport csütörtökön délután 6 órakor testületileg jelenik meg Armand Calinescu miniszterelnök előtt, de az időközben bekövetkezett tragikus események — mint ismeretes — változásokat idéztek elő.

A nemzeti gyász letelte után, most sor került a memorandum átadására, amit valószínűleg megbeszélések követnek.

Megérkezett a „Rex” Amerikából Nápolyba

Aradi utasok az olasz tengerjáró fedélzetén

Szerdán éjszakai jelentés arról számol be, hogy a „Rex” olasz óriáshajó Newyorkból jött, szerdán kikötött Nápolyban. A hajón ezeröttszáz utas volt. Az óceánjáró az első nagyobb mélyszállító hajó, amely Amerikából a háború kitörése óta európai kikötőbe befutott.

Aradi szempontból külön érdekessége van a hajó érkezésének, ugyanis ezzel tért vissza Európa dr. Jercan Nerva képviselő, az aradi Victoria takarékpénztár vezérigazgatójának felesége, valamint Manea Demeter főtéri divatárkereskedő felesége a newyorki világkiállításról. Az itt-hontartózkodók már aggódva várják a híreket a tengeri útról, tekintettel az Óceánokon dúló háborúra, amely a végtelen vizeken talán sokkal erőteljesebben folyik, mint a szárazföldön. Az olasz hajó, amelynek árbocain százméteres lobogó jelezte a hajó hovatartozását, semlegesítéskének védelme alatt, sértetlenül tette európai partja utasait és közöttük az aradiakat is, akik így a közeli napokban holdog örömmel üdvözölhetik itthonmaradt hozzátartozóikat.

Sport és straparuhának, kosztümnek gyapju háziszőttes

Képviselő: ELEMÉR Bratlanu 5. Tel.: 1664.

A városvezetőség önszántából ötven százalékkal csökkentette az ötszázalékos lakbérilletékeket Kolozsváron

Kolozsvár. Annakideián több cikkben ismertettük Kolozsvár város pénzügyi szolgálatának az 1938. évi új közigazgatási törvény alapján kivett új városi illetékeit. Ezek között szerepel az ugynevezett lakbérilleték is, amelyet a város 5 százalékkal állapított meg.

Az érdekelték között nagy feltűnést keltett az 5 százalékos lakbérilleték, mert ez esetben nem bevétel, hanem egy kiadási tétel megadóztatásá-

ról van szó. A megadóztatott lakók, üzlet- és műhelybérlet nem kevesebb, mint hater ezer fellebezést nyújtottak be az intézkedés ellen a kolozsvári közigazgatási táblához.

Értesülésünk szerint Bornem'sa Sebastian dr. polgármester, a városi pénzügyi szolgálat jelenléte után, most elhatározta, hogy a lakbérilletéket 5 százalékról 2,5 százalékra csökkentti.

FORUM filmszínház. Telefon: 20-10

MA PREMIER!

A szezon két legjobb filmje egy műsorban.

I. „Az elítélt asszonyok”

Anne Shirley és Louis Hayward

II. „Az arany örültjei”

Vicior Mac Laglen és Gracie Field

FOX-JOURNAL Danzigi eseményekkel!

Előadások: 5, 7.15 és 9.30 órakor.

3 órakor matiné olesó helyárrakkal.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 640 le || Negyedévre 210 le
Félévre 420 „ || Egy hónapra 70 „

Sertések a tűzvonalban

Ha a nyugati fronton néhány pillanatra elcsendesül az ágyúzáj, mikor a léghajító ütegek is elphennek, különös, oda nem illő hangok válnak hallhatókká a két ellenséges arcvonal közötti földiken. Száz és száz sertés hangkócsa. Felsőbb parancsra előzőnk a kijelölt réteket mezőket, síkságokat és ősi sertésszatos lehetősége nem egyebek sertés-csundáknál. Mert az előirt terepen a békés, boldog röffentéseket hirtelen és váratlanul robbanás, majd az utóbbinak következtében egy utolsó, kétségbeesett, halálos visítás követi. Mert a földben titokban veszedelmes anvakok fa nyáznak, amelyek csak egy kis gyengédten érintésre várnak és nyomban elvégzik halálhozó feladatukat.

Aknamezők ezreit készítetik robbanásra elszánt turkálásukkal sertések ezrei. Igaz, hogy ők heleszűtnak, de öntudatlanul hősiességükkel utat nyitnak a harcolók számára, akik az aknamezőktől megtisztított terepen, sertéshullákon áttaposva, nyugodtan és biztonságban haladhatnak előre. Ime, ez a célja a sertések szerepének. Egyelőre még kissé szokatlan. Búska paripát, hűséges bernáthegyit hármikor elképzelhetünk a háború hősi halottjaként. Egy rózsásbrü, aprószemű, esetlen kis malac azonban nehezen képzelhető el a harcok halálos tusálában. Éppen ezért egy kis tragikomikus iz vegyül az aknamezők előőrséget harctérre küldött felrobbantóinak munkájába. Ők akik itthon a téli esték disznótorainak nélkülözhetetlen alapjai voltak és vádmaságot, jókedvet árasztottak, akik a kéményseprő mellett állítólag a legtöbb szerencsét hozzák az embereknek újkor, most ott fekszenek a hideg szeptembervégi verőfényben holtan a két ellenséges egymásra tekintő arcvonal között. S mintha mondanák: „Mi nem izentünk senkinek sem hadat, mi nem vagyunk okai semminek. És miután ugyis el kell pusztulnunk, nem-e hasznosabb nektek, embereknek, ha békében öltök le minket?”

Azután elhallgatnak. Porladó tetemeikre hidegen bámul az őszi napsugár, amíg teljesen be nem fedjük őket az emberi test az emberi vér.

És egy másik helyen további sertés-czredeknek folyik újult erővel az offenzívája...

GELLÉRT LASZLO

— ZÜRICH I ÖZSDEZARLAT: Páris 10.03, London 17.67 és fél, Newyork 442.70, Brüsszel 75, Milánó 22.40, Amszterdam 235.50, Berlin 176.

— Miniszterközi értekezlet. Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökségen tegnap két miniszterközi értekezlet volt, amelyen a miniszterelnökön, Argesanu tábornokon kívül Iamandi, Teodorescu, Marinescu, Petre Andrei, Zigre, Gabriel Marinescu és Ilcus vettek részt.

— Uj belügyi vezértitkár. Bucurestiből jelentik: Malinescu Victor, az ilfovi kamara tagját, belügyi vezértitkárrá nevezték ki. Az új vezértitkárt széles körben ismerik és becsülik.

— Gyászülés a temesvári ítélőtáblán. Temesvárról jelentik: Szerdán délelőtt a temesvári ítélőtábla teljes ülést tartott Călinescu Armand, a tragikus körülmények között elhunyt miniszterelnök emlékeztérére. Lungulescu Ilie táblai főelnök kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg az elhunytól és ezekhez a szavakhoz csatlakozott Golomeanu táblai főügyész, valamint az ügyvéd: kamara nevében Ienovan Gheorghe dr. titkár.

— Nem esett bomba Friedrichshafenre. Berlinből jelentik: A Stefani-ügynökség a német hatóságoktól származó felvilágosítás alapján közli hogy Friedrichshafen állítólagos bombázása során a városra egyetlen bomba sem esett le. Nincs kizárva azonban, hogy francia felderítő gének nagy magasságban elszálltak a konstanzi tó környékén.

— A kisebbségi tanuló iskolaválasztási jog. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszterium úgy döntött, hogy a kisebbségi tanulók nemzetiségének meg határozása kizárólag a nevelésért felelős apa anyja, vagy gyám hatáskörébe tartozik. A rendelet értelmében ezek a személyek hivatottak arra, hogy a gyermekek felekezeti, állami, vagy esetleg más felekezeti iskolába irassák be.

— Francia bombavető olasz fogságba került. Rómából jelentik: A DNR jelentése szerint egy francia bombavető repülőgép Tunisból Istres felé vezető útjában Torne közelében (Sardinia északi partján) motorhiba következtében kényszerleszállást végzett. Az olasz hatóságok a repülőgépet lefoglalták, a repülőgépben levő hat katonát pedig internálták.

— Lindbergh megváltoztatta álláspontját. Washingtonból jelentik: Az elszigetelődés pártja egyik befolyásos tagját veszítette el Lindbergh ezredes személyében. Egy titkos tanácskozás után Lindbergh kijelentette, hogy a kormány álláspontját teszi magáévá.

— Negyvenhárom halottja van a losangelesi orkánnak. Losangelesből jelentik: A hétfőn este kitört orkán katasztrófális méretű volt. Eddig negyvenhárom halottja van az orkánnak és tizennégy ember eltűnt.

— Fizetik a nyugdíjakat! Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdíjosztálya közli, hogy a nyugdíjak fizetése csütörtökön kezdődik meg az egyes adókerületeknél.

— OKTÓBER VÉGÉIG KÉK PAPIROSSAI KELL BEBORITANI A LÁMPÁKAT. Bucurestiből jelentik: A hatóságok által elrendelt légvédelmi gyakorlatok sikere érdekében a mai naptól kezdve október 25-ikéig az összes lámpákat kék papírral kell leborítani. Ez az intézkedés egyaránt vonatkozik a nyilvános helyiségekre és magánháztartásokra.

— Frontharcosok béke-tüntetése Cskágóban. Cskágóból jelentik: Tegnap a város főcuccán 87 ezer frontharcos vonult végig és magasra emelt táblákat vittek, amelyeken a következő felírás volt: „Elég a háborúból! Semlegességet akarunk!”

Az acélsisakos ápolónők

A francia légvédelmi szolgálathoz beosztott ápolónők, amint azt Párisból jelentik: acélsisakokat kaptak. Nem készítettek külön sisakokat számukra, hanem régi katonai sisakokat osztottak ki közöttük. A legtöbb sisak azonban az utabban divatos női rövid hajviselet miatt túlságosan nagy volt a nők fejére, úgy hogy papírral kellett a sisakokat kitömni. De, mint a „Journal” írja — a kacérság soha nem mond le jogáról a fiatal ápolónők azonnal felfedezték, hogy oldalra csapva sokkal csinosabb a sisak!

— Angol repülő kényszerleszállása Izlandban. Kopenhága. A német távirati iroda jelentése szerint egy angol katonai repülőgép tegnap a nagy kőd következtében kényszerleszállást végzett Reikiavikban. Island szigetén A repülőgépet lefoglalták, a személyzet kilenc tagját pedig internálták.

— Meghalt a filmkirály. Newyorkból jelentik: Carl Laemmle, az amerikai filmgyártás egyik megalapítója, Kaliforniában, Beverly-Hillben 72 éves korában, szívszélhűtés következtében meghalt.

F. Vass Boriska
mozgásművészeti iskolájában
a tanítás megkezdődött.

További jelentkezések egész nap az iskolában, BULEV. REG. FERDINAND 6.

— Negyvenhat holttestet emeltek ki eddig a Thetis-ből. London. Az elsülvedt Thetis tengeralfiáróból eddig negyvenhat holttestet emeltek ki.

— Figyelmeztetés. Felhívjuk a nb. közönség figyelmét, hogy a „POLTAVA” c. film nem azonos a korábban Aradon már játszott Nagy Péter című filmmel, hanem az a modern orosz filmgyártás egvedül álló mesteri alkotása. URANIA-mozi igazgatósága.

Kép szöveg nélkül

Amire nincs megoldás a „Sporthalászat kézikönyv”-ben...

— Elhamvasztották Freud Zsigmond holttestét. Londonból jelentik: Freud Zsigmond professzor holttestét tegnap Boldesgreenben elhamvasztották. Doktor Ernest Jones, a pszichoanalitikusok nemzetközi szövetségének elnöke méltatta az elhunyt érdemeit. Beszédet mondottak még Stefan Zweig és dr. Neuman a londoni osztrák menekültek végrehaltó bizottságának tagjai. Az elhamvasztási szertartáson számos előkelőség jelent meg, közöttük Mária görög hercegnő is.

— A szerdai érettségi eredmények. Szerdán folytatták a póterettségi vizsgálatokat, amelynek folyamán az aradi vizsgázók közül Popa Cornel, Roman Traian, Alexandrescu Aurelia, Motorca Coleta, Neszly Gizella, Neszly Magda, Schmidt Mária, Bondar Petru, Dragos Gheorghe és Grimm József vizsgáztak le sikerrel a szóbelin is. Csütörtökön, a póterettségi vizsgálatok utolsó napján kerül sor a többi aradi vizsgázó szóbeli vizsgálatára.

— Temesvárra helyezik a kolozsvári mezőgazdasági főiskolát. Az Aradi Közlöny legutóbbi májt jelentette, hogy Serban Mihaj földművelésügyi alminiszter látogatást tett Temesváron. Az alminiszter érintkezésbe lépett a temesvári politechnika vezetésével, mert szó van ugyanis arról, hogy a kolozsvári mezőgazdasági főiskolát a temesvári műegyetemhez helyezték át, ahol az, mint ennek egyik osztálya működne.

— Elcsapták a londoni szlovák követet. Pozsonyból jelentik: A Német Távirati Iroda közli a szlovák külügyminiszterium következő tartalmú jelentését: Szeptember másodikán Harmine Milan londoni szlovák követet táviratilag visszahívták Pozsonyba. Harmine a távirati utasításra nem jelentkezett és ezért a külügyminiszter felfüggesztette állásától és hírói eljárást indított ellene. A volt londoni szlovák követnek a rádióban elhangzott nyilatkozata ezek szerint egy magánember tevékenysége volt.

— Halálozás. Gross Izidor 61 éves korában, házasságának 32-ik évében elhunyt. Halálát felesége, született Márkus Julia, gyermekei: Boriska és Olga, testvérei és kiterjedt rokonsága gyászolja.

— Az elemi iskolák tanítási rendje. Bucurestiből jelentik: A nemzetevelésügyi miniszterium közölte a tanfelügyelőségekkel, hogy a jövőben az elemi iskolák ban úgy délelőtt, mint délután kell előadásokat tartani. Félnapos előadásokat csak létszámon felüli osztályokban tarthatnak.

— Csak semmi kegyetlenség! A „Petit Parisien” írja: Általános szokás vidéki piacainkon, hogy füllük-nél fogva emelik fel a nyulakat. Ez élénk fátálmát okoz a szegény állatnak, amint azt kétségbeesett vergődéséből látni is lehet. Nos tudja meg, akit illet: „aki füllénél fogva emel fel egy nyulat, megsérti a háziállatok kínzása ellen hozott törvényt. Néhány nappal ezelőtt a bolbeci piacon a csendőrök jegyzőkönyvet vettek fel egy falusi ellen, aki a füllénél fogva tartott egy nyulat. A bűnöst a békebíró elé állították, majd súlyos pénzbírságra és a költségek megtérítésére ítélték.”

— Külföldi alkalmazottak tartózkodási engedélye. Megirtuk, hogy a munkaügyi miniszterium idegen állampolgárok kérvényeinek benyújtási határideijét október elsejét jelölte meg. A gyárak, ipari és kereskedelmi vállalatok részére tegnap volt az utolsó nap az idegen állampolgárságu munkásaik és alkalmazottaik kérvényének benyújtására, mert a jegyzékeket október elseje előtt a munkaügyi miniszternek átvizsgálni és jóváhagyni kell. Több cég kérelmére a fegyvergyártókorlatról visszatért Frátila Ion temesvári kereskedelmi kamaraj vezértitkár a rendőrséggel és a hánsági gyár- iparosok szövetségével érintkezésbe lépett és tegnap délután Botez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelővel is tanácskozott, hogy a ma lejárt határidő meghosszabbítását érje el az ipari és kereskedelmi vállalatok számára, miután a kérvényeket a megkövetelt úrlapok hiánya miatt nem lehetett benyújtani. A Bányási Gyárak Szövetsége ebben az ügyben ugyancsak közbenjárásra kérte fel az UGIR-t. Ma érkezett meg a Romániai Gyárak Országos Szövetségének sürgőnyválasza, melynek értelmében a munkaügyi miniszterium a szóban forgó kérvények benyújtásának határidejét meg fogja hosszabbítani. Tudvalevőleg az aradi idegen állampolgárok is Temesvárra kell benyújtaniuk kérvényeiket.

— Kémkedésért elítéltek két bihari magyar fénvképeszt. Kolozsvárról jelentik: A katonai törvényszék fejenként három havi elzárásra ítélte tiltott határátlépés miatt Reis Albert bécsi, valamint Fendesy Joahim és Kékes Péter magyarországi lakosokat. A törvényszék zárt tárgyaláson tárgyalta Szabó József és Fodor István székelyhídi (Biharmegye) fénvképeszt kémkedési bűnperét. A vád szerint a két fénvképeszt idegen hatalom javára kémkedett. Fejenként kétévi elzárásra és 3 évi politikai jogvesztésre ítélték őket. — Vasile Dohre őrmester törvénytelen letartóztatás vádjával került a vádlottak padjára. Nevezett — a vádlóirat szerint — jogtalanul tartóztatta le Balázs Józsefet. A katonai törvényszék a bizonyítás kiegészítését rendelte el és a tárgyalást elhalasztotta.

— Másfél évi fogházra ítélték a sikkasztó főszozolgabíró. Temesvárról jelentik: Az ítélőtábla tegnap ítélkezett a sikkasztással vádolt Dimitrie Maier-Tigareanu, volt Ujarad-járásí főszozolgabíró bünygyében. Tigareanu Dimitriet annakidején nagyobb összeg elikkasztása miatt vonták felelősségre a hatóságok, majd a bűnvádi vizsgálat után az aradi törvényszék beigazolták látva a vádpontokat, a főszozolgabíró másfél évi fogházra ítélte. Fellebbezés folytán került az ügy tegnap az ítélőtábla elé, amely helybenhagyta a törvényszék ítéletét és egyben elrendelte a volt főszozolgabíró letartóztatását.

Kedden megkezdődnek az október havi légvédelmi előadások

Az aradi városháza mellett működő M. O. N. T. hivatal ezúton is felhívja a lakosság figyelmét, hogy az október havi légvédelmi előadások már kedden megkezdődnek. Az előadásokat a Central moziban tartják meg abban a sorrendben, ahogyan az a szeptemberi előadások alkalmával történt.

Csütörtök délután 4 órától 5 óráig és 5 órától 6 óráig a köztisztviselők számára tartanak légvédelmi előadást és ugyancsak a köztisztviselőknek kell megjelenniük a vasárnap délelőtt 10 és 11 óra, valamint 11 és 12 óra közötti előadásokon is.

— **Előléptetések és áthelyezések az aradi igazságszolgálatban.** Victor Iamandi igazságügyi miniszter újabb intézkedésére nagyarányú előléptetések és áthelyezések történtek az aradi igazságszolgálatban. A bírói előléptetések és áthelyezések során Valer Schiopu jogi doktort segédbírónak nevezték ki az aradi törvényszékhez az áthelyezett Liviu Dragos helyébe. Ioan V. Todea jogi doktort ugyancsak segédbírói minőségben helyezték az aradi törvényszékhez az előléptetett Euior G. Nicolae helyére. Ioan Goga jogi doktort segéd-járásbíróként nevezték ki Ujaradra az előléptetett Ioan Salagean helyére. Lazar Stoicu jogi doktort segéd-járásbírói rangban Halmagyra nevezték ki az előléptetett Remus Terentiu Micluta helyére.

— **A CFR autóközpontja közli az érdekeltekkel,** hogy az ideiglenesen besorozott gépkocsivezetők pótlására újakat alkalmaz. A jelentkezőket a CFR autóközpontjának a helyiségében (Stefan cel Mare-tér 1.) október elsején, délelőtt kilenc órákor vizsgának vetik alá. A vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részből áll. A jelöltek legalább 25 és legfeljebb 50 éves román állampolgárok lehetnek, akik olyan, legalább öt éves igazolvánnyal rendelkeznek, amely egyúttal azt is bizonyítja, hogy ez idő alatt büntetve nem voltak. Azonkívül egy helyeggyel ellátott kérvényt kell elhelyezniük a CFR aradi autóközpontjában a fentebb említett időpontig. A kérvényt a vizsgáztató bizottsághoz kell címezni. Sikeres vizsga esetén a következő iratokat kell beszolgáltatni: anyakönyvi kivonat, állampolgársági bizonyítvány, elemi iskolai bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, személyazonosság, soffőr igazolvány, igazolvány arról, hogy legalább 2 évig vezetett autóbust, vagy teherautót és katonai könyvét. Az újonnan alkalmazottak kötelesek 5000 lei biztosítékot letenni az állás elfoglalásakor.

— **szines levélborítékok a postai gyorsforgalom lebonyolítására.** Temesvárról jelentik: Temesváron két év óta szünetel a légiforgalom és így a légi postával küldött leveleket Aradon keresztül továbbítják. Egyelőre kevés kilitás van arra, hogy a temesvári repülőterem a felmerült technikai akadályok miatt a közeljövőben megindul a légiforgalom a postai adminisztrációban viszont tulságosan lassúvá vált a légiforgalmi levelek kézbesítése és a közönség részéről az utóbbi időben egyre több panasz érkezett a kerületi postai igazgatóságokhoz. A postai tisztviselők figyelmét ugyanis elkerüli a „prin avion” jelzés és ez okozta többnyire a sürgős levelek késedelmét. Ezért most a temesvári kerületi postai igazgatóság a bucaresti-i vezérlőszolgálatától külön szines borítékokat kapott a légi postai forgalom lebonyolítására. Ezek a borítékok darabonként másfél leibe kerülnek és valamennyi postahivatalnál kaphatók, akár nagyobb mennyiségben is. A közönség ezeket a borítékokat csakis légiforgalomra használhatja a szabályszerű felülbélyegzéssel és a boríték különleges szine nyomban felkelti a tisztviselők figyelmét a levél sürgős továbbítására. A kerületi postai igazgatóság az újítás révén a légiforgalmi küldemények kézbesítésének megjavulását várja.

— **Az erdőhegy-kisjenői ref. parochia hírei.** Tudósítónk jelenti: Az a gyönyörű és impozáns új ref. templom, amely nem régen épült fel Erdőhegy-Kisjenőn s mely Istenháza építésének különböző mozzanatairól olvasóközönségünk már értesült, mindjárt közeledik a felszentelése felé. Ez az új épület, mely hosszú-szű-hosszu évszázadokra hirdetni fogja Erdőhegy-Kisjenő ref. gyülekezetének az Ur 1939-iki évében hárthat nem ismerő áldozatkészségét, vallásosságát és hitét, örök jelképe lesz annak, hogy az összetartozás, testvériség, vallásos érzés csodákra képes a legnehezebb időkben is és hogy az erdőhegy-kisjenői ref. hívek szinte a szájuktól vonták meg a falatot, de minden anyagi erejük megfeszítésével azon voltak, hogy az új templomuk minél szebb, díszesebb, ünnepélyesebb legyen. — Az új templom felszentelésének időpontja az eredeti tervek szerint vasárnapra, október 1-ére volt kitűzve. Olvasóközönségünk táborát értesítjük, hogy az erdőhegy-kisjenői új ref. templom felszentelése ezen a napon nem lesz megtartva. A templomban most folynak legjavában a villanybevezetési munkálatok az orgona felszerelése, az új padok összeállításával s a művészi papi szék kifaragása. Ezen munkálatok még több hetet vesznek igénybe, még 3-4 hétig elhúzódna, amíg teljes egészükben készen lesznek. A templom felszentelése csak az összes munkálatok befejezése után fog végbemenni, valószínűleg október hó vége felé. Az ünnepélyes felszentelés időpontját idejében közölni fogjuk lapunk olvasótáborával. Október 1-én, vasárnap fogja megünnepelni Nagy Zoltán tiszteletes, az erdőhegy-kisjenői ref. gyülekezet lelkesze születésnapját. Tiszteletére a ref. gyülekezet a hívei barátai, tisztelői meger ünnenséget készítenek elő.

— **HÓ BORITIA A HARGITÁT.** Csikszereeda. Néhány napon át kisebb-nagyobb megszakításokkal esett az eső. Fmiatt a hőmérséklet nagyon leült. Hétfőre virradólag hó esett a Hargitán és a meye több hegységén. Felkerültek a meleg kabátok, sőt a szobákban is hóütöttek. A lakosságot elkeserítette az első korai hó, mert nemcsak a gazdálkodásban hátráltatja a munkát, hanem tüzfagondokat is okoz. A gazdaságban az eső hiánya miatt nem lehetett elvégezni az őszi vetést. A krumpli kiszedését is csak későbbben kellett volna eszközölni a tavaszi fagy következtében előállott késői beérés miatt, azonban ha a fagy ismétlődik, újabb kárral kell számolnunk a gazdáknak.

Végkiárusításból
kimaradt len- és pamutvásznakat, asztalneműeket, lakásomon árusítom.
I. Grünberger Moise Nicouara-u. 1. sz. I. emelet.

— **Görögországi kereskedő tragédiája.** Athénből jelentik: Condovisna dúsgazdag kereskedő Ausztráliából jövet, Lodzba szándékozott utazni, amikor értesült Lengyelország felbomlásáról, a kereskedő a tengerbe ugrott és a vízbe fulladt.

Modern házasságszedelgés
Párisból jelentik: Feltűnést keltő letartóztatást eszközöltek a párisi rendőrség közege. Tizenöt rendbeli házasságszedelgés miatt letartóztattak a napokban egy Robert Mathiot nevű szökött katonát, kiről kiderült, hogy aránylag rövid idő alatt 15 nőnek mutatkozott be, mint filmproducer és mind a 15-nek azt ígérte, hogy nagy filmsztárt csúszal bejőle. Néháynak közülük házasságot is ígért. Ezekkel a trükkökkel sikerült is a legtöbbjőtől pénz és ékszert kicsahnia, míg másokat a házassági ígéretekkel elcsábított. Végül is rájöttek szélhámosaságaira és elfogták a veszedelmes kalandort.

— **Befőzés Világoson.** Az elmúlt szombaton Világoson a háziak távollétében betörők hatoltak be Hönigesz Ferenc házába. A hivatalan látogatók nagymennyiségű értékek, fehérneműt, valamint 2000 lei készpénzt vittek el.

Légoitalmi előírásnak megfelelő hermlikusan szigetelő gumianyag kapható.
Cím: Arad, Str. Miron Costin 6.

— **Templom: bucsu Kisjenőn.** Vasárnap, október 1-én fogja megünnepelni az aradmegyei Kisjenő község róm. kath. társadalma az évi szokásos templombucsuját. A bucsu minden évben Szent Mihály — a templom védőszentjének — tiszteletére szokott megtartani az ezen napot követő legközelebbi vasárnapon. A mostani bucsu eltérve az előző évektől, szerény keretek között lesz megtartva, az ünnepély csak a templomban fog lefolyni, a külső ünnepségek: sátorok felállítása, népiünnepély, mikedvelőelőadás a közbejött rossz időjárás és egyéb technikai akadályok miatt el fog maradni.

aktuális felek:

POTEMKIN helyettes orosz külügyi népbiztos, akinek látogatását most adja vissza a török külügyminiszter.

Kinevezték a menekültügyi kormánybiztost

Bucurestiből jelentik: Hagi Spoca alezredes a lengyelországi menekültek nyilvántartásának és segélyezésének kormánybiztosává nevezték ki.

Ukrán nyelv- és hittan az ukrán kisebbségek elemi iskoláiban

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium határozata értelmében az idei tanévtől kezdve azokban az elemi iskolákban, amelyeknek ukrán növendékei is vannak, az első, második, harmadik és negyedik osztályokban hetenként két órán át tanítják az ukrán nyelvet és ugyancsak heti két órán át ukrán nyelven a vallást.

— **Almássy-Teleki Éva grófnő lett az Ernst-múzeum igazgatója.** Budapestről jelentik: Emlékeztetes, hogy annakidején nagy port vert fel Budapest egyik nevezetessége, az Ernst-múzeum igazgatójának, Ernst Lajosnak öngyilkossága. Ernst halála után a múzeumot bezárták és úgy volt, hogy az nem is nyílik meg többé. Most általános feltűnést keltett, hogy a múzeum élére új igazgató került Almássy-Teleki Éva grófnő személyében. A grófnő nagy ambícióval kezdett hozzá a nagyértékű gyűjtemény rendezéséhez.

— **Mennyvel drágultak meg a körszükséglettel cikkek árai?** A nemzetközi helyzet súlyosbodása a körszükséglettel árra is kihatott és általános drágulást idézett elő. A bucaresti-i iparkamara az árak drágulására nézve a következő jelentést tette közzé: Rio-kávé ára augusztus elsején 140 lei volt kilónként, szeptember 22-én 180 lei, a Ceylon tea ára ugyanezen idő alatt 330 leiről 440 leire, a luxusliszt ára 10-12 leiről 12-15 leire, a nulfás liszt ára 9-10 leiről 12 leire, a csőtészta ára 17-20 leiről 20-26 leire, az egyiptomi rizs 27-30 leiről 36 leire, a fekete bors 80 leiről 100 leire emelkedett. A ruházati cikkek árainak drágulása augusztus elsejétől szeptember 22-ig bezárólag a következőképpen alakult: fehérített amerikai vászon métere 22-45 leiről 28-49 leire, fehérített vászon 18-34 leiről 22-52 leire, fehérneműi vászon 110-135 leiről 140-180 leire, sifon ára 30-42 leiről 40-60 leire, nyomtatott karton 32-42 leiről 42-52 leire, természetes műselyemszővetek ára 298-350 leiről 325-375 leire ugrott fel. A fekete felkénboxbőr ára 48-76 leiről 60-86 leire, a boriubox ára 56-76 leiről 65-85 leire, az elsőosztályu nehéz talp ára 165-187 leiről 180-200 leire drágult. Az éntkezési celokra szolgáló fa-árak áraiban köbméterenként 100-400 lejes drágulás mutatkozik. A mezőgazdasági szerzők és vasipari cikkek áremelkedése a fontosabb áruknál a következő volt: fekete acél-lapát 32-38 leiről 40-42 leire kilónként, kalapács ára kg.-kint 50-60 leiről 60-62 leire, szeg 18 leiről 21-23 leire, betonvas 13 leiről 14 leire, cink 43-44 leiről 50-60 leire, A búkk tűzifa ára mázsánként 90-100 leiről 100-112 leire, a cserfia 98-100 leiről 108-125 leire drágult.

— **A „Vasárnap” új száma.** Az erdélyi magyar orvos lelkiismerete szólal meg Csik: János dr. vezető cikkében (Az anva egészsége és a gyermekáldás), mely a hiányok és teendők körvonalazása mellett gyakorlati megoldásokat ajánl és sürget. Különösen figyelemreméltóak megállapításai a házasság előtti orvosi vizsgálatra s a szülészneköképzésre vonatkozólag. Cikkezés értékes meglátásokat fűz dr. Péterffy Gedeon: Az örökletstudomány és az eugenika szempontjából. Früchtl Ede Castel Gandolforól, a „nyári Vatikánról” ad érdekes ismertetést. Kinizi Andor karcolata (Ketten találkoztak) a háborus hangulattal dacoló fiatal szerelmesek kedves rajza. Bodnár József (Világosi emlék) és Hallósy Márta (Az erő) elbeszélései. Pusztai Sándor, Horváth Imre, Nagy Méda, Dezsőnyi Béla szép költeményei gazdagítják az új számot, melynek második részében a szines Kultura és élet rovat (Marinetti háborus esztétikája, Földön vizen és levegőben arat a halál, Hadimilliomosoknak fuccs!, A felvidéki Prohász-kások tíz éve, A műemlékek védelme háboru esetén, A Fekete Madonna kolostora, valamint Könyvtárunk (Ady összegyűjtött novelláiról, Kállay Miklós, Nyírő József, Raffy Ádám, Vaszary Gábor, George Sava, Horváth Imre és Ruzicska Mária könyveiről) és Krónika áll. A „Vasárnap” felévre 120 lei, példányonként 12 lei, kiadóhivatal: Arad, Str. Bratianu 2-4.

— **A földulatu és nemeslelkű emberek támogatását kéri egy sulvos nélkülözések között levő család.** Bica Stefan munkanélküli, volt CFR-munkás három gyermekek családja. A nagy nyomorban levő család arra kéri a megértő embereket, hogy segélyeiket juttassák el az Aradi Közlöny kiadóhivatalába, amely azokat a nélkülöző család címére továbbítja (Str. Trenului 88. szám). A mai napon exvekként a család részére Kiss Mátyás 5 kg. lisztet juttatott el kiadóhivatalunkba.

INSPERCIOS GYOGYSZERTÁRAK:
VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár, Pjata Mihaj Viteazul
BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben.
BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

Idegen alattvalók munkavállalási joga

Az idegen államok alattvalói üzhetnek fokozást az országban akár mint munkaadók, akár mint munkások, a jelenleg érvényben lévő törvények betartásával. A törvény legfontosabb szakasza a kölcsönösségi viszony. Azok az országok, amelyekkel Románia eddig kölcsönösségi meg egyezést kötött a következők: Anglia, Argentína, Belgium, Brazília, Bulgária, Dánia, Egyesült Államok, Egyiptom, Finnország, Franciaország, Görögország, Jugoszlávia, Lettország, Magyarország, Németország, Olaszország, Svájc, Svédország és Törökország. A kölcsönösségi meg egyezés alapján ezeknek az államoknak az alattvalói gyakorolhatják foglalkozásaikat az országban, amint a román állampolgárok is üzhetnek mesterséget a felsorolt országokban, az illető államok érvényben lévő munkástörvényeinek a tiszteletben tartásával.

Tizenkét lengyelországi menekült érkezett Temesvárra

Temesvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: A német-lengyel háborúnak szerdán tizenkét menekültje érkezett Temesvárra: tizenkét ipari kispap szállt ki Temesváron Rómába vezető útián. A kispapok első romániai állomása Cernauti volt, onnan Bucurestbe folytatták útjukat és néhány napi otttartózkodás után ugy há tároztak, hogy Rómába mennek.

A teológusok szerdán a temesvári szeminárium vendégei voltak és itt Unteräger Lothar dr. kanonok, a szeminárium rektora gondoskodott el látásukról. A délelőtt folyamán a lengyel menekültek a Banca Nationalát keresték fel, ahol lírát vásároltak zloty ellenében.

Szerdán este Jugoszlávián át Rómába folytatták útjukat, ahol tovább folytatják tanulmányukat.

Katonai iratok átvétele

A második kerületi rendőrség (Gojdu-ucoa) ez- ston szolítja fel az alább felsorolt személyeket, hogy katonai irataik átvétele végett mielőbb jelentkezzenek: Prihler Imre 1933-as korosztály (szülei: Sándor és Amara), Lingurar Iosif 1927 (Mihály és Katalin), Antal János 1933 (János és Lujza), Kovács Béla 1923 (János és Reghina), Rózsa László 1933 (Dezso és Margit), Németh Ferenc 1930 (Imre és Vilma), Háber László 1934 (Gyula és Tini), Stoian Alexandru 1934 (Gheorghe és Gizella), Balogh Sándor 1932 (Sándor és Dreana), Szatmáry Zoltán 1930 (Ferenc és Malvin), Molnár Sándor 1933 (József és Julianna), Balogh G. Radu 1933 (Gheorghe és Erzsébet), Reinicz József 1937 (Moise és Iosifina), Szmitin Lajos 1935 (Lajos és Katalin), Kósa Pál 1934 (Antal és Mária), Dávid Kálmán 1935 (Samu és Róza), Molnár János 1934 (Lajos és Karolina), Fleter Dezmetér 1933 (István és Mária), Sárk Ludovic 1928 (Anton és Mária), Szentpéteri László 1932 (Julia), Horváth Máttyás 1934 (Lajos és Katalin), Mauthner Imre 1931 (Mark és Sarolta), Illés (Iliés) János 1927 (Simon és Julianna), Reghis Ioan 1934 (Petru és Zenovia), Káutor Sándor 1935 (Lajos és Rozália), Bribean Ladislau 1935 (Gáspár és Leona), Huber M. Béla 1935 (Mária), Wilhelm Ferenc (Wilhelm) 1927 (Ferenc és Ilona), Partos G. A. Andrei 1932 (Alexandru és Stefania), Solomon Jenő 1931 (Solomon és Anna), Apró László 1936 (László és Mária), Loose Iosif 1932 (Augustin és Hermina), Rosenfeld Dezso 1922 (Géza és Ida), Stelcer St. József 1934 (Sándor és Julianna), Herlo Moise 1921 (Moise és Ileana), Korcsog G. Gheorghe 1932 (Iager és Rozália), Klein Pál 1933 (Iacob és Teréz), Szabó Gyula sold. disp. 1933 Ludvig E. A. Iosif 1934 (Petru, Ioan és Hilda), Muzsary Zoltán 1932 (Zoltán és Gizella), Gramman Márton 1926 (Márk és Róza), Lipták Sándor 1935 (János és Margit), Udvary László 1935 (Ferenc és Aurelia), Gruber Dionisie 1937 (Márton és Julianna), Marte Gheorghe 1936 (Ioan és Paulina), Rott János 1921 (Benő és Etel), Orbán László 1924 (János és Róza), Cristian Octavian 1931 (Torna és Iuliana), Sándor Lajos 1931 (Valentin és Julianna).

A központi rendőrség katonai ügyosztálya felszólítja az alább felsorolt katonaköteles személyeket, hogy saját érdekükben azonnal jelentkezzenek a központi rendőrség katonai ügyi osztályán: Török András 1930-as korosztály, Szántó Ferenc 1913, Fleischer János 1932, Ciulonescu Ioan 1926, Uilaki Ferenc 1917, Serb Gligor 1922, Ardelean Zeno 1932, Suciu Gheorghe 1925, Zamfir C. Stelian 1936, Bociot Dumitru 1927, Barsan N. Gheorghe 1937, Precup Filip 1922, Volungen Serafin 1924, Gorun Nicolae 1927, Lesnic Filip 1937, Holicea Carol 1937, Gáspár Endre 1933, Arsenov Dumitru 1923, Georgescu V. Gheorghe 1937, Saftan Géza 1932, Dragosta Ioan 1933, Pontoc Alexandru 1936, Seran Florian 1932, Ciocan Teodor 1932, Szántó József 1933, Aslan Petru 1936, Iancu Ioan Julia 1931, Parajdi Moisa 1925, Cristea Gheorghe 1937, Cionca Ioan 1932, Keresztesi György 1933, Moldovai Iosif 1929, Bálint István 1935, Gáli Sándor 1936.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Huszonegy új kisebbségi tanító és tizennégy tanítónő kinevezését javasolták Temestartomány területén az üresedések pótlására

Temesvár. Temes-tartomány területén a kisebbségi elemi iskolai oktatás legnagyobb akadálya köztudomásulag, hogy a tanítók fokozatosan nyugdíjba mentek és megfelelő pótlásukat elmulasztották. Ennek következtében például a Bácság területén igen sok elemi iskolai magyar tagozatnak magyarul nem tudó tanítója van, ami kétségkívül kedvezőtlenül befolyásolja az oktatást.

A napokban Temes-tartomány tanfelügye- lőségén bizottság vizsgálta felül a kisebbségi tanítókkal kapcsolatos helyzetet. A bizottság tagjai, Jumanca Pavel, Stan, Cioban és Bosica

tanfelügyelők, továbbá dr. Kreuter táblázatot állítottak össze a német és magyar tannyelvű állami iskolák hiányzó tanítóinak a pótlására. A bizottság Temes-tartomány területén huszonegy új kisebbségi tanító és tizennégy tanítónő kinevezését javasolja. A táblázatot jóvá- hagyás céljából a napokban dr. Marta Alex- andru, királyi székartó elé terjesztik. A bi- zottság nem tette közzé, hogy a kinevezésre javasolt tanítói állások közül melyik vonatko- zik német és melyik magyarnyelvű állami isko- lára.

SPORT KÖZLÖNY

Bécsben és Budapesten a két város válogatottjai mérkőznek egymással vasárnap

Mindkét táborban nagy előkészületek tolnak

Budapest. A vasárnapi magyar-német mér- kőzés után újból válogatott mérkőzésre kerül sor és pedig Bécsben Budapest és Bécs A) csapatát, Budapesten pedig — az Üllői uti pályán — a két város B) válogatottjai mérkőznek meg egymással.

A két mérkőzésre v. Ginzery Dénes, a magyar szövetségi kapitány kereteket jelölt ki, amelyekből már nagyjából ki is alakultak a bécsi válogatottak elleni csapatok. Ezek a következők:

- A) CSAPAT: Csikós (Szabó) — Rákosdi, Biró — Pázmándy (Szalay I.), Sárosi III., Szalay II. — Kincses, Sárosi dr., Zsengeller, Finta (Dudás), Gyetvai.
- B) CSAPAT: Sziklai (Havas) — Polgár,

Olajkár I. — Odry, Tóth, Balogh III. (Liszka I.) — Váradi, Rozsáli, Olajkár II., Fekecs III., Tolvaj.

Bécsi jelentés arról számol be, hogy Janisch kapitány szintén összeállította már azokat a csap- atokat, amelyeket a magyar városi válogatottak- kal szembeállít és ezek a csapatok a következő- képpen alakultak:

- A) CSAPAT: Raftl — Thaler, Schmaus — Wagner I., Hofspädter, Skoumal — Zischek, Hahnreiter, Reitermayer, Safarik, Pesser.
- B) CSAPAT: Martinek — Schlauf, Sperner — Xander, Sabetitsch, Mikolasch — Hofer, Decker, Epp, Vita, Link.

Kijelölték a nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetőit

Bucuresti. A közponi bíróküldő bizottság ki- jelölte a nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetői: és ezek a következők:

- Gloria CFR—AMTE, bíró: Aurel Cretu.
- Juventus—Venus, bíró: Ionescu Tope.
- U-Tricolor—Ripensia, bíró: Vartolomeu.
- Victoria—CAMT, bíró: Huniade.
- UDR—Sp. Studentesc, bíró: Russu dr.
- Carpati—Rapid, bíró: Stanciu dr.

Itt írjuk meg, hogy a B) ligás mérkőzések kö- zül a Gloria—Simeria mérkőzésre a temesvári Rittert jelölték, míg az aradi játékvezetők közül Huszti Ferenc szerepel Temesvárott, ahol a Kini- zsi—Juul mérkőzést fogja vezetni.

O Dattilo és Krist vezetik a román-magyar vá- logatott mérkőzéseket. Az október 21. és 22-én Bucu- restben lebonyolításra kerülő román-magyar A) és B) válogatott mérkőzéseket az olasz Dattilo illetve a csehszlovák Krist fogják vezetni.

O AZ OLASZ tenisz-bajnoki versenyen a férfi egyesben Canaple győzött Cucelli, Romanoni és De Stefani előtt. A női egyesben a sorrend: 1. Manzutio, 2. San Donnino, 3. Gaviragni, 4. An- nignoni.

O A Bereczky—Schmidt-pár nyerte a nemzeti te- niszbajnokság vegyespárosát. A nemzeti tenisz-baj- nokságban tegnap fejezték be a vegyespárosát, amely a Bereczky Magda—Schmidt-kettős győzelmét hozta. A bajnok pár a döntőben 6:4, 6:2 arányban győzött a Gerliczy—Tănăsescu-kettős ellen.

O Ping-pong mérkőzés Erdőhegy—Kisjenőn. Az erdőhegy—kisenői Ref. Ifj. Egylet, mely nemrég vá- lasztotta meg új vezetőségét s mely azon törekedett, hogy az asztali-tenisz sportot a községben minél ked- veltebbé és népszerűvé tegye, vasárnap, szeptember 23-án újabb mérkőzést rendezett a ref. iskola épületé- ben. A mérkőzésre Zerind község legjobb asztali te- nisz játékosai voltak meghíva, akik több játékban mérték össze erejüket az erdőhegy—kisenői játéko- sokkal. A Ref. Ifj. Egylet ujonnan megválasztott ve- zetősége egyelőre nem váltotta be a hozzá fűzött re- ményeket és nagyon sok kívánnivalót hagyott hátra a sporttalálkozás megrendezéséről. — Egyébként a Sajtó Károly és Nagy Lajos játékosokból álló zerin- di csapat váratlanul, de teljesen megérdemelten — nagyvonalú és szép játékot produkálva — fölényes győzelmet aratott a tréninghiánnyal küzdő és lé- lektelenül játszó erdőhegy—kisenői csapat felett.

A HÉT TIZENEGYE

A Gazeta Sporturilor a vasárnapi bajnoki forduló után összeállította a hét legjobb csapatát, amely a lap szerint a következő:

Pavlovici — Sfera, Damján — Demeşrovici, Juhász, Kert — Bindea, Pacuraru, Cociuban II., Marian, Dobay.

Az összetétel érdekessége, hogy a csapatban helyet kapott a fiatal Marian, a kolozsvári Victo- ria rendkívül tehetséges csatára, akire bizonyára emlékeznek azok, akik az Arad—Kolozsvár ifju- sági Unirea kupamérkőzést Aradon látták és akik- nek a pompás technikájú fiatal játékos felünt.

Továbbra is az Olimpia vezet

a kerületi ifjúsági bajnokságban, ahol hétről, hé- re nagy küzdelmeket vívnak egymással a csapa- tok. Az első öt csapat közül bármelyik esélyes le- het a bajnoki elnyerésére. A bajnokság állása a vasárnapi — negyedik — forduló után a követke- zőképpen alakult:

1. Olimpia	4	4	—	—	20	6	8
2. ATE	4	3	1	—	15	4	7
3. Hakoah	4	2	1	1	14	5	5
4. AMTE	4	2	1	1	13	7	5
5. Gloria	3	2	—	1	15	2	4
6. Unirea	3	2	—	1	8	12	4
7. Transilvania	3	1	1	1	3	5	3
8. Astra	2	1	—	1	7	5	2
9. Titanus	4	1	—	3	14	18	2
10. AAC	4	1	—	3	3	6	2
11. Egyetértés	3	1	—	2	5	14	2
12. Crisana	4	1	—	3	6	18	2
13. Tricolor	4	—	—	4	6	27	—

Quist vereséget szenvedett Amerika nemzetközi teniszbajnokságán

Newyork, Amerika nemzeti teniszbajnokságai után a nemzetközi bajnokságokat kezdték meg. Ezeknek első nagy meglepetése az, hogy az ausztr- áliai Quist vereséget szenvedett egy kevésbé is- mert nevű fiatal amerikai játékostól. A férfi egyes utolsó nyolcának eredményei a következők: W. Sabin USA—Quist Ausztrália 11:9, 4:6, 8:6, 6:1, Bromwich Ausztrália—Muloy USA 7:5, 6:1, 6:2, Hoppmann Ausztrália—Grant USA 7:5, 7:5, 5:7, 6:3, Hunt USA—F. Parker USA 6:1, 6:1, 6:1, W. Vanberg USA—E. Cooke USA 6:3, 8:10, 6:4, 7:5. — A női egyes első eredményei: V. Scott an- gol—D. Woorkmans USA 6:1, 4:6, 7:5.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Október elseje után csak kiviteli engedéllyel történhetik az áruk külföldre való szállítása

Folyamatban van a külkereskedelmi hivatal megszervezése

Az Aradi Közlöny annak idején megemlékezett róla, hogy október elsejei hatállyal megkezdte működését az új kereskedelmi rendszer értelmében alakult külkereskedelmi hivatal. Ennek a hivatalnak négy osztálya lesz, még pedig az import, az export, a deviza és az árosztály.

A jövőben az összes behozatali kérvényeket az említett hivatal behozatali osztályához kell intézni. Ez a hivatal irányítja az ország egész behozatalát, különös tekintettel az érvényben lévő kereskedelmi egyezményekre, valamint a szóban lévő kategória számára engedélyezett deviza-készletre. Az importőr ezen túl nem hozhat be árut bármely országból, hanem a behozatalt a szóban lévő hivatal irányítása alapján kell végezze.

Ugyancsak irányítás alá kerül a kivitel is.

Eddig a kivitel szinte teljesen szabad volt és az exportőr bármely országra kivihette az árut azzal a feltétellel, hogy a megállapított devizakvótát átadja a Banca Nationalának.

Ezentul az export csak a külkereskedelmi hivatal kiviteli osztályának külön engedélye alapján történhet, mely megjelöli majd, hogy a kivitel mely országba bonyolítható le.

Ennél a megjelölésnél tekintettel lesznek az érvényben lévő kereskedelmi egyezményekre, valamint azokra a valutáris előnyökre, amelyeket egy-egy ország biztosít. Ezt az új szervezet úgy szervezik meg, hogy a kiviteli engedélyeket a lehető leggyorsabban kiadják. Abban az esetben pedig, ha valamely exportőrnél a külföldi áru iránt érdeklődik, a hivatal haladéktalanul megadja a választ, hogy a kivitel lebonyolítható-e vagy sem, nehogy az exportőr a késedelem miatt kárt szenvedjen.

A deviza-osztály a Banca Nationalával együtt a devizák felhasználását ellenőrzi, míg az ár-osztály az eddigi árbizottságokat helyettesíti és a többi osztályokkal közli a különböző árucikkek napi árait.

Vizsgát kell tenniük a mezőgazdasági gépezeteknek

Október 6-ig fogadják el a vizsgára szóló kérvényeket

A mezőgazdaság megszervezéséről és védelméről szóló törvény 85. szakasza értelmében a gazdasági gépezetek a jövőben csak abban az esetben alkalmazhatók, ha előzetesen a megyei mezőgazdasági kamaránál vizsgát tettek. Ezen a vizsgán csak azok a mezőgazdasági gépezetek jelentkezhetnek, akik szabályszerű okmányokkal igazolják, hogy legalább három éven át dolgoztak mezőgazdasági gépekkel és motorokkal. Azok, akik a vizsgát sikeresen teszik le, gazdasági gépészeti bizonyítványt kapnak a földművelésügyi minisztérium által megállapított előírások szerint. Az érvényben lévő rendelkezések értelmében, munka érdekében a jövőben csak azok a gazdasági gépezetek mozgósíthatók, akik a fentemlített vizsgán megfelelték és akik a mezőgazdasági kamaránál nyilvántartott igazolvánnyal rendelkeznek. Ezeknek egyben azt is igazolniuk kell, hogy jelenleg olyan gazdaságnál dolgoznak,

amely működésre alkalmas traktorral rendelkezik.

Aradon a vizsgát a mezőgazdasági kamaránál tartják meg október 11-ikén, reggel nyolc órai kezdettel. A vizsgát megelőzően az érdekelteknek legkésőbb október 6-ig kérvényt kell beadniuk a mezőgazdasági kamarához és ehhez a kérvényhez a következő iratokat kell mellékelniük: Születési bizonyítvány, állampolgársági bizonyítvány, katonai helyzetet igazoló bizonyítvány, hitelesített igazolvány arról, hogy a kérvényező legalább három éven át dolgozott mezőgazdasági gépekkel és motorokkal, gazdasági gépészeti, vagy traktorvezetői igazolvány. Ezen a vizsgán jelentkezniük kell az összes gazdasági gépezeteknek, függetlenül attól, hogy letettek-e már máskor vizsgát, vagy sem. A vizsgára való beiratás díja 100 lei.

— Adományok a hadseregfelszerelési alapra. Az aradi kereskedelmi és iparkamara újból emlékeztetnie idézi az összes aradi és aradmegyei kereskedőnek és iparosoknak, hogy október 1-én lejár a hadseregfelszerelési alapra szánt adományok jegyzési határideje. Nem fontos, hogy ki mennyit ad, de hazafias kötelessége kivétel nélkül mindenkinek, hogy amennyivel tud, hozzájáruljon az alap növeléséhez. Semmilyen mértékben nem vehető figyelembe.

— ELADÁSI-IRODA MŰKÖDIK A PREFEKTURÁN A LENGYEL MENEKÜLTEK RÉSZÉRE. Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli, hogy a lengyel menekültektől származó ékszer, autómobilok, vagy más értéktárgyak eladásának jóváhagyására eladási iroda létesült az aradmegyei prefektúra hivatalában. Ez az iroda láttaozza és jóváhagyja a felek között autómobilok, ékszerek, vagy más műtárgyak megvételére vonatkozó megállapodásokat. Az iroda jóváhagyása nélkül létrejött mindennemű vétel a lengyel menekültektől semmis s a vevőket azonnal letartóztatják.

Direkt-termő szőlőtulajdonosok ügyelmébe

A földművelésügyi és a pénzügyminisztérium javaslatára minisztertanácsi jegyzőkönyvet írtak alá, amelynek értelmében új intézkedéseket hoztak a direkt-termő szőlő kiirtásával kapcsolatban. A minisztertanácsi jegyzőkönyv értelmében azoknak a szőlőtulajdonosoknak, akik direkt-termő szőlővel rendelkeznek, de ezt a direkt-termő szőlőt 1940. április elsejéig eltávolítják, nem kell fizetniük a hektáronkénti 3000 leies illetéket, ugyanakkor azonban nem kaphják meg azt a háromezer leit sem, amelyet különben az állam fizetne számukra a direkt-termő szőlő eltávolításáért. Ennek a kompenzációnak keresztülvételére vonatkozó kérvényeket, valamint a kiirtandó direkt-termő szőlőről szóló nyilatkozatokat 1940. január elsejéig kell benyújtani. A nyilatkozatban foglalt adatokat a törvényben előírt bizottságok ellenőrzik.

Egyelőre nem fogadnak el Lengyelországba irányuló leveleket és csomagokat

Az aradi postafőnökséghez rendelet érkezett a bucuresti-i postavezérgazdaságtól, amely közli, hogy egyelőre Lengyelországba irányuló leveleket és csomagokat továbbításra nem fogadnak el. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy még nincs tisztázva, hogy Lengyelország mely területeit foglalták el a német és mely területeit az orosz csapatok, másrészt pedig, hogy mely területeken működik a közigazgatás. Minthogy különböző postal díjszabások szerint kellett eddig is kiadni a Németországba, Oroszországba és Lengyelországba irányuló postal kiírdeményeket, a jelenleg német, valamint orosz uralom alatt lévő lengyel területeiről a leveleket visszakiűdők, mint olyanokat, amelyek nincsenek szabályszerűen feljűhelyezve. Erre való tekintettel, lengyelországi rendeltetéssel egyelőre postal kiírdeményeket nem vesznek fel.

Ugyancsak bizonyos korlátozások léptek életbe a nemzetközi helyzetre való tekintettel, a távirtdai forgalomba is. Franciaországba és Angliába a táviratokat csak a feladó kockázataira továbbítják és ezek szövege csak francia vagy angol lehet. Nem fogadnak el chifre-szövegű táviratokat. Írországba táviratokat csak ir, vagy angol nyelven küldhetők. A marokkói partoknál állomásozó hajókra rádiótáviratokat nem fogadnak el. Az olasz hajók részére feladott rádiótáviratokat csak a feladó kockázataira továbbítják.

Módosítják

a jelenlegi cégtörvényt

Mivel a december 14-iki cégtörvény több olyan intézkedést tartalmaz, amely bizonyos mértékben nem kedvez a vállalkozási szellemnek, a nemzetgazdasági minisztérium ennek a törvénynek módosítását határozta el és ennek érdekében a kérdés tanulmányozására külön bizottságot nevezett ki. Ez a bizottság, amelynek Missir miniszteriumi vezetőikár az elnöke, a gyakorlati élet tapasztalatai alapján új rendelet-törvényt dolgoz ki a cégtörvény módosításáról.

Egyidejűleg a minisztérium magyarázó rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a december 14-iki törvény nem hatálytalanította teljes egészében az április 10-iki cégtörvényt. Megemlíti a minisztérium, hogy fiókok létesítése esetében nem alkalmazandó a december 14-iki cégtörvény 17. szakasza, hanem továbbra is az 1931. április 10-iki cégtörvény 5. szakaszának 7. bekezdése és 6. szakaszának 1. bekezdése alapján kell eljárni. Így tehát fiókok létesítésekor nem kell mindazokat az iratokat benyújtani, amelyek egy új cég alapításakor szükségesek, hanem csak a vállalat székhelyét kell feltüntetni azzal együtt, hogy a fiókot hol létesítik.

— MELY GYAPOTKÉSZLETEKET KELL A HADSEREG RENDELKEZÉSÉRE TARTANI. A hivatalos lap e hó 24-iki száma minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl, mely szerint kizárólagosan a hadsereg részére foglalják le az összes nyers gyapotmennyiségeket, valamint a következő vastagságú gyapotfonalakat: 10-1, 12-1, 16-1, 18-2, 10-2, 10-3, 14-3, függetlenül attól, hogy azok jelenleg a gvárákban, raktárakban, lerakatokban, vagy a vámraktárakban vannak.

— Kétmillió leies szubvenciót ad az állam a műtrágyagyáraknak. A minisztertanács határozata értelmében a földművelésügyi minisztérium 1 millió 760 ezer leies szubvenciót folyósít a Marasesti és Phönix szuperfoszfát gváráknak és 240 ezer leies szubvenciót a Fiducia guanofoszfátgyárnak. Ez a szubvenció 0.30 leit jelent a szuperfoszfát és 0.12 leit a guanofoszfát kilogrammjánál, mivel 586 vagon és 6666 kg. szuperfoszfát és 200 vagon guanofoszfát vonatkozik. A szubvenciót csak az ez év őszén és esetleg a jövő év tavaszán a mezőgazdák eladott mennyiségek élvezik. A cukorrépatermelőknél és cukorgyáraknak eladott mennyiségek után a szubvenció nem jár. A szuperfoszfát ára 2.64 lei, ha az áru 16 százalékos foszforsavat tartalmaz és 2.97 lei 18 százalékos foszforsav tartalom esetén. Ebből az árból leszámítandó a kilogrammonkénti 0.30 leies szubvenció. A guanofoszfát eladási ára kilogrammonként 1.20 lei és ebből leszámítják a 0.12 leies szubvenciót. A leszámítást a számlákon fel kell tüntetni és a számlák másolatát ezután be kell mutatni a minisztériumnak.

A királyi helytartók hagyják jóvá a városvezetőségek maximálási rendelkezéseit

Buciuu nemzetgazdasági miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében a királyi helytartókra ruházta a városvezetőségek által megállapított maximális árak jóváhagyását, illetve módosítását. Ugyancsak a királyi helytartók hagyják jóvá az üzérkedés leküzdésére szóló törvény megszövegezése miatt felvett jegyzőkönyveket és állapítják meg az elsőfokú bírságokat.

E héten befejezik a román-német kereskedelmi tárgyalásokat

Bucurestijből jelentik: Ma folytatták a nemzetgazdasági minisztériumban a német-román kereskedelmi egyezmény tárgyalását.

Az egyezmény végleges megszerkesztését még e hét folyamán befejezik és jóváhagyás végett az érdekelt kormányok elé terjesztik.

— Ugrásszerűen emelkedtek a bucuresti-i tőzsdén az értékpapírok. Az elmúlt hét második felében az értékpapírok árfolyamai hirtelen estek. Ezen a héten azonban a piac ismét megnyugodott s az árfolyamok ugrásszerű emelkedése következett be. A szombat árfolyamokhoz viszonyítva hétfőn a bucuresti-i tőzsde a következő jegyzéseket tette közzé: a stabilizációs kötvények 53-ról 57-re, a Desvoltare kötvények 55 és félről 60-ra, a Consolidare kötvények 38-ról 40-re, a beruházási (Imzestrare) kötvények nagy címletei 70-ről 75-re, a kis címletek 65-ről 72-re, a kisajátítási kötvények 51-ről 54-re szilárdultak. Kisebb árfolyamemelkedést értek el a tőzsdén jegyzett részvények is: Mica 1150-ről 1190-re. Telefoane 895-ről 1010-re emelkedett.

Legújabb jelentéseink:

Nem hagyhatja el az országot a menekült lengyel kormány

Titkos hadgyakorlatot tart az amerikai flotta egy része — Angol hajók küzdelme husz német repülőgéppel

Róma. Genziből jelenti a „Popolo di Roma” tudósítója, hogy a genfi román politikai körökben kijelentették, hogy a román kormány nem enged ki az országhól a lengyel kormány tagjait. Moscicki elnök és Beck külügyminiszter sohasem kapnak engedélyt arra, hogy a külföldre utazhassanak.

A nagyobb berlini lapok közlik a román külügyminiszter nyilatkozatát, amely határozottan visszautasítja a külföldi lapok híradását, amely szerint Călinescu miniszterelnök megvilkolásában külföldi népcsoportoknak vagy diplomatáknak is szerepiük lett volna.

Elsüllyesztettek egy szovjet-gőzöst

Moszkvából jelentik: A Narva-öbölben szerdán az esti órákban egy ismeretlen tengeralattjáró megtorpedózta és elsüllyesztette a Metallis nevű 4000 tonnás szovjet-gőzöst. A személyzet közül 19 matrózt egy órhajó megmentett, öten azonban elütköztek.

Az amerikai hajóhad titkos hadgyakorlata

Washington. Az Egyesült-Államok hajóhadának 101 egysége négy napig tartó titkos hadgyakorlatokra kifutott a San Pedroban levő támaszponton. A hadgyakorlaton részt vesz 3 repülőgép-anyaahajó, 11 páncélos cirkáló, 21 tengeralattjáró, 43 torpedóromboló és több akna lerakó hajó.

Amerika elbocsájtja a kommunista tisztviselőket

Róma. A Stefani ügynökség jelenti Washingtonból, hogy az Egyesült-Államok kormánya legközelebb 2850 kommunista tisztviselőt bocsájt el hivatalából. Közülük többen fontosabb helyet töltöttek be. Ezenkívül a kormány kérni akarja a kongresszustól, hogy a kommunista szervezeteket helyezze törvényen kívül.

Házkutatások Franciaországban

Páris. Mint előbb hírül adtuk, a francia állam tanács kedden kimondotta a kommunista párt és valamennyi hozzátartozó szervezet haladéktalan feloszlását. Szerdán délelőtt a francia rendőrség megszállotta a kommunista szervezetek székházait.

Páris Szerdán délelőtt a francia fővárosban és a vidéki városokban házkutatásokat tartottak a kommunista párt helyiségeiben. Eddig sehonnán sem jelentettek zavargásokat.

Az elfoglalt lengyel területek nemet megszervezése

Berlin. (Rador.) Hitler birodalmi vezér parancsot adott, az elfoglalt lengyel területek katonai megszervezésére. Rundstedt tábornokot bízták meg az elfoglalt lengyel területek polgári közigazgatásának vezetésével.

A „Hassbode” című holland lap jelentése szerint, mivel a Rajnán a forgalom csökkent, az ottani hajók egy része felszabadult s ezért ezeket a hajókat most a Dunára küldik, hogy Németország és a dunai államok közötti forgalmat lebonyolítsák. A Németország és a du-

nai államok közötti forgalom, amely évente két millió tonnára emelkedik, csak negyed részben nyer a Dunán lebonyolítást, míg a forgalom nagy részét a tengeren át bonyolítják le. Mivel a jelenlegi körülmények között Németország számára a tengeri forgalom lehetetlen, a folyami hajózásba újabb hajókat kellett bekapcsolni.

Angol—német harc az Északi-tengeren

London. Churchill az alsóház ülésén közölte, hogy a hajóhadparancsnokság közlése szerint kedden délután az Északi tenger közepe táján egy nagyobb csapatszázaló hajókból álló rajt, amelyet repülőgép-anyaahajók, cirkálók és torpedórombolók kísértek husz német repülőgép megtámadott. A repülőgépek bombái egyetlen hajót sem találtak el, angol részről a támadásnak nincs áldozata. Egy német vízirepülőgépet az angol repülők lelőttek, egy másikat pedig súlyosan megrongáltak.

Holland és belga küldöttségek Londonban

Amszterdam. A hét végén egy holland bizottság utazik Londonba, az angol—holland kereskedelmi kapcsolatok letárgyalása végett. Ugyancsak rövidesen egy belga küldöttség is Londonba utazik.

Fegyveres, vagy békés rend?

Berlinből jelentik: A Hamburger Fremdenblatt hosszabb cikkben foglalkozik Mussolini minapi beszédével és megállapítja, hogy az európai politikai arcvonal most van kialakulóban. Megállapítja a lap, hogy Németország keleti határán visszaállította a rendet, végül pedig leszögezi, hogy Európa nagy feladat előtt áll, mivel most kell döntenie, hogy a fegyveres, vagy pedig a békés rendezés mellett foglal-e állást. A német lap a továbbiakban megemlékezik Saracoglu török külügyminiszter moszkvai tárgyalásairól is, egyben pedig megjegyzi, hogy a német—orsz egyezmény nem hagyhatja közömbösen Törökországot.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 28.

Radio-Romania. 12: Időjárás, vizállásjelentés. 13:03: Lemezek.

Bucuresti. Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:05: Rádiózenekar. 14: Színházi közlemények. 14:10: Hírek. 14:30: A zenefolytatása. 15:10: Időszerű közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Időszerű kulturális közlemények. 19:17: Francia énekesek lemezei.

Bucuresti. Radio-Romania. 20: G. Oprescu tanár előadása a nemzetközi szezon nagy plasztikai kiállításairól. 20:15: Gheorghe Stefanescu énekel. 20:35: Szimfonikus hangverseny lemezekről. 22: Hírek sportközlemények. 22:25: Tánclemezek. 23: Hírek. 23:15: Lemezek. 23:45: Hírek külföldre franiául és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna. hírek. hanglemezek. közlemények. étrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Illiczky László szalonzenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Melles Béla zenekara. 15:30: Hírek. 17:15: Háztartási tanácsadó. Aszlányi Mária előadása. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:15: Vitéz Szende Ferenc az Operaház tagja énekel zongorakísérettel. 19:10: Balázs Kálmán cigányzenekara. 20:15: Hírek. 20:25: Szólészeti időszerű tanácsadó. 20:40: Hunvad vára. Hangjáték öt részben. 22:40: Hírek. időjárásjelentés. 23: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0:05: A rádió szalonzenekara.

Budapest II. 19:45: Angol nyelvoktatás. 20:25: Hanglemezek. 21: Hírek, ügétversenyeredmények. 21:20: Kossuth Ilona énekel zongorakísérettel. 21:45: Hanglemezek. 22:45: Időjárásjelentés.

NYILTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

Felhívás!

Ez év április 11-ikén, husvét harmadnapján, délután a Kárpáthy-gyógyszertár és a hegyaljai villamosállomás között levő utvonalon egy autó elgázolta feleségemet. Nagyon kérem azokat a személyeket, akik feleségemet felemelték, a gyalogjárón elhelyezték és szétszóródott pénzét, valamint a pénztárcájában volt többi holmit az összegyűjtötték és neki átadták, hogy közöljék velem nevüket és címüket. Egy autó által elgázolt asszony és anyja örökre hálás lesz nekik. Biztos vagyok benne, hogy azok, akik annak idején le nem némes lélekről tettek tanúságot, most is segítségemre lesznek. Szívességükért előre is köszönetet mondok.

Emil N. Cerkess

P. Catedralei No. 11.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

OKTATÁS

Idén érettségizett olcsón vállal korrepetálást. Címeiket a kiadóba kér. 4349

LAKÁS

Modern három szoba és mellékhelyiségekkel álló lakás a Str. Cloșca 7. sz. házban kiadó. 4371

Butorozott szoba teljes ellátással okt. 1-től kiadó. Cim a kiadóban. 4369

Négyszobás, erkélyes, összkomfortos lakás november 1-re kiadó. Bul. Carol I. 37. 4372

Ujonnan festett háromszobás, összkomfortos lakás azonnalra, vagy november 1-re kiadó. Str. Gh. Ionescu 18. 4377

Modern kétszobás, erkélyes garconlakás kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 13. 4337

Különbejárattal, vízta butorozott szoba közvetlen fürdőszobával kiadó. Strada Ioan Calvin 5. 4368

Garconlakás előszobával, fürdőszobával, alkovval kiadó. P. Avram Iancu 5-6., I. em. 4364

Ötszobás uri magánház, kényelmes komforttal, tágas mellékhelyiségekkel, garázzsal, parkudvarral, ugyanott egy kétszobás, összkomfortos lakás november 1-re kiadó. Bul. Carol 68., földszint, jobbra. 4366

Kétszobás, fürdőszobás, udvari lakás kiadó. Str. Seminarului 1. 4376

Új házban kétszobás, magasföldszintes, összkomfortos lakás november elsejére kiadó. Str. Oncu 18. 4363

Modern egyszobás, fürdőszobás, előszobás, konyhás, kamrás lakás kiadó. Bul. Carol 50. 4365

ALKALMAZÁST NYER

Takarító-bejárónőt elsejére felveszek. Jelentkezni 11—12-ig. Cim a kiadóban. 4373

VÉTEL-ELADÁS

Használt gázrezsót vennék. Címeiket a kiadóba kérek. 4374

12 lyukas Zephir-kályha és több üntőkályha eladó. Piata Avram Iancu 5-6. Hammer. 4376

Eladó egy iókarban levő Puch gyártmányu kerékpár 4222

KÜLÖNFELEK

Elveszett az Arenei-téren levő piac s szerdán délelőtt egy női pénztárcát, amelyben Mandel Edéné névre szóló orvosi receptek, iratok és egy szőnyeg voltak. Mivel ezek a tárgyak idegen szamára értéktelenek, kérik az Filipescu-uca 23. szám alatt iutalom ellenében leadni.